

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

ELMA ALAKOSKI

Rivitalon pelastussuunnitelma

RAKENNUS- JA YHDYSKUNTATEKNIIKAN TUTKINTO-
OHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Alakoski, Elma: Rivitalon pelastussuunnitelma
Opinnäytetyö, AMK
Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2024
Sivumäärä: 54

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Mallirakennus Oy. Opinnäytetyössä laadittiin lakisääteinen pelastussuunnitelma uudelle rivitalokohteelle. Pelastussuunnitelman laadinnan tueksi perehdyttiin rivitalon pelastussuunnittelun teoriaan ja lainsäädäntöön. Opinnäytetyön tilaajan tarve opinnäytetyölle syntyi Porissa rivitalon rakennusluvan lupaehtoihin kirjatusta vaatimuksesta esittää pelastussuunnitelma rakennuksen käyttöönottokatselmuksen yhteydessä. Kiinteistön omistajan on laadittava pelastussuunnitelma asuinrakennuksille, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa.

Opinnäytetyössä tutustuttiin lainsäädännön ja asetusten lisäksi siihen, miten eri kunnat vaativat ja valvovat pelastussuunnitelmia rivitaloissa. Tilaaja toivoi pelastussuunnitelmalle pohjaa, jota voidaan käyttää myös tulevaisuuden kohteissa eri puolilla Suomea.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi lakisääteinen pelastussuunnitelma opinnäytetyön case-kohteeseen. Pelastussuunnitelma otettiin käyttöön heti sen valmistuttua. Laadittua pelastussuunnitelman pohjaa tullaan hyödyntämään jatkossa opinnäytetyön tilaajan muissa kohteissa. Opinnäytetyön teoriaosuus antaa valmiuden laatia pelastussuunnitelman rivitaloille myös eri paikkakunnilla. Opinnäytetyössä otettiin huomioon nykyisen lainsäädännön lisäksi uusi rakentamislaki 751/2023 ja uudistettu pelastuslaki 379/2011.

Avainsanat: pelastussuunnitelma, pelastuslaki

ABSTRACT

Alakoski, Elma: Rescue plan for terraced house
Bachelor's thesis
Degree program in Construction and Municipal Engineering
April 2024
Number of pages: 54

This thesis was commissioned by Mallirakennus Oy. The thesis drew up a statutory rescue plan for a new terraced house. In support of the drawing up of the rescue plan, the theory and legislation of terraced house rescue planning were studied. The client's need for the thesis was due to the requirement recorded in the permit conditions for a terraced house in Pori to present a rescue plan in connection with the commissioning review of the building. The property owner must draw up a rescue plan for residential buildings with at least three apartments.

In addition to legislation and regulations, the thesis explored how different municipalities require and supervise rescue plans in terraced houses. The client wished for a basis for the rescue plan, which can also be used in future locations in different parts of Finland.

The result of the thesis was a statutory rescue plan for the case-subject of the thesis. The rescue plan was put in place as soon as it was completed. The basis of the rescue plan drawn up will be utilized in the future in the other sites of the client of the thesis. The theory part of the thesis provides the readiness to draw up a rescue plan for terraced houses also in different locations in Finland. In addition to the current legislation, the new Construction Act 751/2023 and the revised Rescue Act 379/2011 were taken into account in the thesis.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 PELASTUSSUUNNITELMAN LAINSÄÄDÄNTÖ.....	6
2.1 Pelastussuunnitelman merkitys	7
2.2 Pelastussuunnitelman laadinta ja ylläpito	7
2.3 Hyvinvointialueiden erot ja viranomaisten rooli pelastussuunnittelussa	8
2.4 Uusi rakentamislaki ja pelastuslain uudistukset	10
3 PELASTUSSUUNNITELMAN SISÄLTÖ	10
3.1 Vaarat ja riskit asuinkiinteistössä	11
3.2 Omatoiminen varautuminen.....	13
3.3 Pelastus- ja sammutustöiden edellytysten turvaaminen	14
3.3.1 Pelastustie	14
3.3.2 Palovaroittimet	16
3.4 Kiinteistön käyttäjien perehdytys taloyhtiössä.....	17
3.5 Väestönsuoja ja väestönsuojelu	18
4 TUTKIMUSMENETELMÄT.....	18
4.1 Toiminnallisen opinnäytetyön piirteet.....	19
4.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite.....	20
4.3 Opinnäytetyön yhteys koulutukseen ja työelämään	20
4.4 Eettisyys opinnäytetyössä.....	21
5 PELASTUSSUUNNITELMA RIVITALOYHTIÖLLE	22
5.1 Suunnitelman laadinta	24
5.2 Suunnitelman jakelu asukkaille.....	25
5.3 Porin käytäntö ja ohjeistus.....	26
5.4 Palotarkastajan kommentit laaditusta pelastussuunnitelmasta.....	28
5.5 Katsaus Pirkanmaan hyvinvointialueen käytäntöihin	29
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	30
LÄHTEET	32

1 JOHDANTO

Asuinrakennuksissa on tärkeää huolehtia turvallisesta asumisesta ja tunnistaa ympäristön vaarat ja riskit. Rakennuksen pelastussuunnittelua tukee kohdekohtaisesti laadittu pelastussuunnitelma, joka antaa toimintaohjeet hätä- ja vaaratilanteita varten. Pelastussuunnitelma laaditaan ensisijaisesti kiinteistön käyttäjiä varten tukemaan ja ohjaamaan omatoimista varautumista.

Tämän opinnäytetyön aiheena on rivitalon pelastussuunnitelma, ja työssä tarkastellaan lakisääteisen pelastussuunnitelman sisältöä ja piirteitä. Opinnäytetyössä laaditaan pelastussuunnitelma opinnäytetyön tilaajalle Mallirakennus Oy:lle, ja samalla luodaan suunnitelmapohja, jota voidaan käyttää myös tilaajan tulevilla kohteilla. Tässä työssä selvitetään, millaisia toimintatapoja pelastussuunnitelmiin liittyen on otettava huomioon Suomessa eri alueilla, ja millaisia vaatimuksia lainsäädäntö ja kuntien ohjeet asettavat. Tilaajan on tulevaisuudessa tarkoitus rakentaa Pirkanmaalle.

Tilaajan kohde on yksitasoinen rivitaloyhtiö Porissa. Kohteen pelastussuunnitelmaan sisällytetään toimintaohjeet riski- ja vaaratilanteissa, riskiarviointi, ohjeistus pelastussuunnitelman viestintään ja asukkaiden perehdytykseen, sekä suunnitelman ylläpitoon

2 PELASTUSSUUNNITELMAN LAINSÄÄDÄNTÖ

Pelastussuunnitelma on asiakirja, joka laaditaan rakennuksen käyttäjiä varten turvallisuuden tueksi. Pelastussuunnitelman tarkoitus on antaa toimintaohjeet rakennuksen käyttäjille turvallisen toiminnan tueksi riski- ja vaaratilanteita varten. Vaikka pelastussuunnitelman laadinta on lakisääteistä, niin pelastussuunnitelmaa ei laadita viranomaisia varten, eikä sitä tarvitse toimittaa pelastuslaitokselle nähtäväksi. Pelastuslaitokset voivat kuitenkin vaatia pelastussuunnitelman tai sen yhteenvedon lähettämistä asiakirjavalvonnan yhteydessä, mutta siitä tiedotetaan aina erikseen. (Sisäasiainministeriö, 2012, s. 8) Kiinteistön edustajan on pelastuslaitoksen pyynnöstä toimitettava maksutta pelastussuunnitelma tai muu vaadittu pelastussuunnitteluun liittyvä asiakirja viranomaisten nähtäväksi (Pelastuslaki 379/2011, 80 §).

Pelastussuunnitelman laadinnan tarkoitus ei ole ensisijaisesti olla valvonnallinen, vaan sen on tarkoitus tukea ja ohjata omatoimista varautumista. (Sisäasiainministeriö, 2012, s. 8) ”Rakennukseen tai muuhun kohteeseen, joka on poistumisturvallisuuden tai pelastustoiminnan kannalta tavanomaista vaativampi tai jossa henkilö- tai paloturvallisuudelle, ympäristölle tai kulttuuriomaisuudelle aiheutuvan vaaran taikka mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat, on laadittava pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija.” (Pelastuslaki 379/2011, 3 luku 15 §.) Asuinrakennuksia koskien pelastussuunnitelma tulee laatia kohteille, joissa on vähintään kolme asuinkäyttöön tarkoitettua huoneistoa. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 §).

Lakisääteisen pelastussuunnitelman tulee täyttää vaatimukset asuinkiinteistön pelastussuunnittelusta, jotka pelastuslaki (379/2011) ja Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) määrittävät. Rakennushankkeeseen ryhdytävän on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus suunnitellaan ja 7 rakennetaan sen käyttötarkoituksen mukaisesti paloturvalliseksi (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/199, 117 b §).

2.1 Pelastussuunnitelman merkitys

Pelastus- ja turvallisuussuunnittelun toimenpiteet pohjautuvat ympäristön tunnettuihin riskeihin, ja toimintaa kuvataan riskilähtöiseksi. Pelastuslaitoksilla on velvoite antaa neuvontaa ja ohjeita pelastussuunnitelman laadinnassa (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 2 §). Viranomaisilla on tiedossa sellaisia riskejä, jotka on otettava huomioon pelastussuunnitelmassa, mutta joihin asuinkiinteistö ei voi omalla toiminnallaan vaikuttaa. Pelastussuunnitelman tehtävänä on saattaa asukkaat ja muut rakennuksen käyttäjät huomioimaan ympäristön vaaratekijät, ja parhaalla mahdollisella tavalla välttämään vahinkotilojen syntymistä. Viranomaiset yksin eivät voi vastata jokaisen kansalaisen turvallisuudesta, ja siksi jokainen kansalainen on lopulta itse vastuussa omista valinnoistaan ja teoistaan ympäristön turvallisuuteen liittyen. (Sisäasiainministeriö, 2012, s. 9)

Pelastussuunnitelman keskeisin ohje liittyy toimimiseen tulipalotilanteessa. Asukkaille on välttämätöntä kertoa millaiset toimintatavat ovat, jos tulipalo syttyy omassa tai naapurin asunnossa. Tulipaloa ja muita vaaratilanteita voidaan välttää omatoimisella varautumisella sekä tiedottamalla asukkaita pelastussuunnitelman avulla ympäristön riskeistä ja vaaroista. (SPEK, 2023)

2.2 Pelastussuunnitelman laadinta ja ylläpito

Pelastussuunnitelman laadinta perustuu lainsäädäntöön. Pelastussuunnitelma laaditaan ensisijaisesti rakennuksen käyttäjiä eikä viranomaisia varten. Suomen Pelastusalan keskusjärjestön Pelastussuunnitteluopas (2012) sekä Sisäasiainministeriön julkaisu Asuinkiinteistön pelastussuunnitelman laadinta (2012) tarjoavat mallia pelastussuunnitelman tekoon. Oppaat eivät anna valmiita suunnitelmapohjaa, vaan ne auttavat luomaan kohdekohtaisen suunnitelman ympäristölle ja rakennukselle sopivaksi, sillä jokaisessa kohteessa ovat erilaiset riski- ja vaaratilanteet, ja niiden toimintaohjeet.

Pelastussuunnitelman laatimisesta rakennusvaiheessa vastaa rakennuksen haltija. Taloyhtiöissä suunnitelman laadinnasta, ylläpidosta ja viestinnästä vastaa rakennuksen omistaja, eli usein taloyhtiön hallitus. Taloyhtiön hallituksen tueksi voidaan nimetä turvallisuushenkilöstö, mutta laki ei velvoita tähän. Mahdollisella henkilöstöllä ei ole juridista vastuuta yhtiön turvallisuudesta, mutta he toimivat avustajina hallitukselle koskien kohteena olevan rakennuksen turvallisuustyötä. (Sisäasiainministeriö, 2012, s. 8)

Rakennuksen pelastussuunnittelussa pelastusviranomaisella on oletetusti paras taito ottaa kantaa pelastustoiminnan edellytyksiin. Näitä ovat muun muassa kohteen saavutettavuus ja käytössä olevan kaluston ominaisuudet, joihin liittyvät pelastustiet ja varatiejärjestelyt, pelastustoiminnan työturvallisuus ja sammutusveden saanti. Pelastusviranomaista kuullaan myös silloin, jos kohteeseen rakennetaan väestönsuoja ja siihen liittyy joitain poikkeuksia. Kohteen rakentamisvaiheessa on huomioitava myös pelastushenkilökunnan työturvallisuus vaaratilanteiden yhteydessä. (Rakennustarkastusyhdistys RTY, 2022)

Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla, jotta siitä saadaan irti paras mahdollinen hyöty. Ajantasaisuudella tarkoitetaan sitä, että suunnitelman tulisi vastata aina kiinteistön nykyistä tilannetta. Suunnitelma tulisi päivittää aina tarvittaessa, ja tarkastaa säännöllisesti. Rakennuksen omistajan tehtävänä on varmistaa, että suunnitelma tarkastetaan ja tarvittaessa päivitetään. Taloyhtiön kokouksissa pelastussuunnitelma voidaan pitää jokaisella kerralla mukana asialistalla, jolloin olisi vuosittain hyvä hetki suunnitelman tarkastamiselle ja mahdolliselle päivittämiselle. (Valtioneuvosto, 2012, s. 13)

2.3 Hyvinvointialueiden erot ja viranomaisten rooli pelastussuunnittelussa

Suomen lainsäädännön ja säädösten lisäksi pelastussuunnittelua ohjaavat hyvinvointialueet omilla ohjeillaan. Hyvinvointialueet päättävät, miten alueella huolehditaan pelastuslaitokselle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja viestinnästä, jotka liittyvät onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niihin varautumiseen (Pelastuslaki 379/2011, 27 §). Viranomaisilla on velvollisuus tarjota

neuvontaa pelastussuunnitelmien laatimiseen (Sisäasiainministeriö, 2012). Pelastuslaitokset määrittelevät omat ohjeistuksensa valvontasuunnitelmissa ja pelastuslaitosten ohjeissa, ja rakennusvalvonta ohjaa oman kunnan rakennusjärjestyksessään osaltaan pelastussuunnittelua.

Pelastuslaitokset valvovat ja tarkastavat rakennettuja kohteita, ja pelastuslaitoksilla on lain mukaan velvollisuus laatia valvonnan toteutumisen tueksi valvontasuunnitelma (Pelastuslaki 379/2011, 79 §). Valvontakohteet määritellään pelastuslaitoksilla sen mukaisesti, millaisia riskejä eri kohteissa esiintyy. Määräaikaisilla palotarkastuksilla valvotaan pelastussuunnitteluun liittyvien toimintatapojen noudattamista, ja pelastuslaitosten valvonnan keskeinen periaate on valvoa ensihoidon ja pelastustoiminnan edellytyksiä sekä pelastajien työturvallisuutta kohteessa, ja näiden lisäksi tarkastuksiin sisältyy myös kemikaalien varastointiin liittyvä valvonta. (Pelastustoimi, n.d.) Kohteissa palotarkastuksia saa suorittaa hyvinvointialueen pelastusviranomainen (Pelastuslaki 379/2011, 80 §).

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on toimitettava aluehallintovirastolle, ja se on tarkistettava säännöllisesti ja aina tarvittaessa. (Pelastuslaki 379/2011, 79 §) Palvelutasopäätös on pelastuslain 379/2011 perusteella tehtävä päätös, jossa päätetään, kuinka pelastustoimen lakisääteiset palvelut tuotetaan pelastustoimen alueella (Pelastustoimi, 2021).

Kunnat voivat hoitaa omien alueidensa ympäristöä koskevaa suunnittelua ja päätöksentekoa, ja ne voivat antaa omia paikallisia määräyksiään rakennusjärjestyksessään. Kuntien toisistaan poikkeavat määräykset voivat johtua esimerkiksi paikallisista oloista johtuvista seikoista tai kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisesta rakennustöiden yhteydessä. (MRL 132/1999, 14 §) Pelastussuunnitelman laadinnassa tärkeintä on ottaa huomioon suunnitelman kohteen ympäristön riskit ja vaarat, ja näiden mukaan laatia toimintaohjeet ja riskiarviointi suunnitelmalle.

2.4 Uusi rakentamislaki ja pelastuslain uudistukset

Uusi rakentamislaki 751/2023 astuu voimaan 1.1.2025 ja sen tavoitteena on ensisijaisesti ohjata kestäväää rakentamista, keventää hallinnollista taakkaa sekä täsmentää vastuukysymyksiä. Rakentamislain tullessa voimaan maankäyttö- ja rakennuslaista kumotaan rakentamisen osuus, ja laki saa uuden nimen alueidenkäyttölakina. Eduskunta hyväksyi lait rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksesta 24.2.2023, ja rakentamislaki hyväksyttiin 1.3.2023. Rakentamista säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki siihen asti, kunnes rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025. Uudella rakentamislaille parannetaan rakentamisen laatua, edistetään kiertotaloutta ja parannetaan valitusoikeutta. (Ympäristöministeriö, 2024)

Pelastuslakiin tehtiin useita muutoksia vuonna 2023. Uudistunut pelastuslaki astui voimaan 1.1.2024 alkaen, mutta hyvinvointialueiden pelastustoimintaa koskevat lakimuutokset tulivat voimaan jo 1.4.2023. Merkittävin muutos liittyy palovaroittimien hankintaan ja kunnossapitoon, eli vastuu palovaroittimista siirtyy 18 asukkaalta omistajalle. Muutosten myötä myös muun muassa pelastusviranomaisten valvontatehtävää koskevaa sääntelyä täsmennetään ja sen lisäksi lakiin lisättiin uusi säännös, jossa säädetään rakennushankkeen aikana tehtävien pelastusviranomaisten tarkastusten edellytyksistä. (Valtioneuvosto, 23.3.2023) Rakentamislaisissa kerrotaan kuntien toimintaa säädettävän kuntalaisissa 410/2015 ja pelastustoimen toimintaa pelastuslaissa 379/2011.

3 PELASTUSSUUNNITELMAN SISÄLTÖ

Pelastussuunnitelmaan kirjatut toimintaohjeet ja riskiarviointi pohjautuvat ympäristön tunnistettuihin riskeihin. Pelastussuunnitelmassa on esitettävä 9 rakennukseen liittyvä selostus tunnistettujen riskien ja arvioinnin johtopäätelmistä sekä turvallisuusjärjestelyistä koskien rakennusta ja toimintatiloja. Näiden lisäksi rakennuksen käyttäjille on annettava toimintaohjeet

onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niissä toimimiseen. (Pelastuslaki 379/2011, 3 § 15) Pelastussuunnitelmaan on kirjattava, miten sammutus- ja pelastustehtävien edellytykset turvataan, eli miten toimitaan vaaratilanteissa ja miten voidaan toimia helpottaen pelastustoimikunnan työtä (Sisäasiainministeriö, 2012, s. 16).

Pelastuslaki velvoittaa rakennuksen asukkaat ja muut käyttäjät omatoimiseen varautumiseen, johon kuuluu ensisijaisesti vaaratilanteiden ehkäisy. Tämän lisäksi tulee varautua ihmisten ja omaisuuden suojaamiseen vaaratilanteissa sekä valmistautua sellaisiin toimenpiteisiin, joihin asukkailla on omatoiminen valmius, esimerkiksi vaahtosammuttimen tai sammutuspeitteen käyttöön. Omatoimiseen varautumiseen kuuluu pelastustoiminnan helpottaminen. (Pelastuslaki 379/2011, 14 §)

Pelastussuunnitelman sisältöön tulisi kuulua yksinkertaisesti luokiteltuina kohteen perustiedot, toimintaohjeet hätätilanteissa, omatoiminen varautuminen, riskiarviointi sekä tiedot suunnitelman laadintaan ja sen tiedottamiseen liittyen. Pelastussuunnitelmaa laatiessa voidaan pohtia, mikä tieto on arvokkainta lukijalle, ja sen mukaan rakentaa suunnitelman pohja.

3.1 Vaarat ja riskit asuinkiinteistössä

Vaarojen ja riskien arviointi kuuluu jokaiselle asukkaalle. Riippuen kohteen koosta, huolehditaan ympäristön riskeistä ja vaaroista tarpeen mukaan. Pienissä kohteissa kohteen edustajahenkilö voi sovittaessa tehdä turvallisuuskävelyn ja kirjata tiloista arvion, ja suuremmissa kohteissa riskienhallinnan suunnitteluun voidaan käyttää enemmän resursseja laajemman turvallisuustarkastelun avulla. Riskeihin lasketaan mukaan kaikki onnettomuusriskit, joilla on vaikutusta ympäristön toimintaan. Nämä riskit jaetaan ulkoisiin ja sisäisiin onnettomuusriskeihin. Sisäisiä onnettomuusriskejä ovat esimerkiksi tulipalot, vuotovahingot, kiinteistötekniikan häiriöt ja vuodot. Ulkoisiksi riskeiksi luokitellaan 10 esimerkiksi sää ja luonnonilmiöt, lähialueen onnettomuudet ja

kunnallistekniikan häiriötilanteet. Tunnistetuille riskeille on suunniteltava hallintakeinot ja käytännöt. (Pelastuslaitokset.fi, n.d., s.2-4)

Vaara- ja riskitilanteille tulee olla ennaltaehkäisevät ohjeet, jotka voidaan nimetä riskiarvioinnin jälkeen. Toimenpiteet käsittävät muun muassa oikeaoppisen sähkölaitteiden käytön, tavaroiden säilytyksen ja liukkauden torjunnan. Ympäristöä tulee tarkkailla jatkuvasti, ja uudet riski- ja vaarapaikat on päivitettävä kaikkien rakennuksen käyttäjien tietoon. Valtioneuvosto esittää Asuinkiinteistön pelastussuunnitelman laadinta –julkaisussaan (30.1.2012) erilaisia näkökulmia mahdollisten riskien arviointiin. Riskien arvioinnissa on arvokasta kuunnella asukkaita, koska he osaavat arvioida ympäristöään paremmin kuin ulkopuoliset käyttäjät, kuten isännöitsijä tai mahdolliset vuokranantajat. Suunnitelman laadinnassa riskeihin liittyen voidaan hyödyntää muun muassa seuraavia näkökulmia:

- Onko rakennuksen käyttäjiä tiedotettu pelastussuunnitelmasta? Onko tieto kaikkien saatavilla?
- Onko turvallisuuteen liittyvät vastuut määritelty (esim. hallituksen, isännöitsijä ja talohuollon suhteen)?
- Onko varmistettu edellytykset mahdollisten tehtävien hoitoon?
- Seurataanko laitteiden ja koneiden toimintaa säännöllisesti (esim. palvaroittimen toiminta)?
- Kuuluuko pelastussuunnitelmaan asuinrakennuksen lisäksi muut mahdolliset tilat/rakennukset (esim. tekninen tila, jätekatos ja autokatos)
- Millaiset vakuutukset kohteessa on?
- Pystytäänkö huomatu puutteet turvallisuuteen liittyen korjata välittömästi?
- Tunnistavatko asukkaat omatoimiseen varautumiseen kuuluvat piirteet ja omat velvoitteet turvallisuuden ylläpitämistä varten? (Valtioneuvosto, 2012, s. 10)

3.2 Omatoiminen varautuminen

Pelastussuunniteluun liittyy ohjeistus omatoimiseen varautumiseen liittyen. Jokaisen kansalaisen tulisi olla varautunut mahdollisesti tapahtuvaan häiriötilanteeseen. Omatoiminen varautuminen helpottaa viranomaisten työtä kriisitilanteen sattuessa, sillä häiriötilanteissa priorisoidaan apua sitä eniten tarvitseville kohteille. (Sisäministeriö, 2022) Pelastuslaissa 379/2011 säädetään omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimista.

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

- 1) ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
- 2) varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
- 3) varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
- 4) ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi. (Pelastuslaki 379/2011, 3 luku 14 §.)

Omatoimiseen varautumiseen kuuluu, että pelastussuunnitelman laadintaan liittyvät tiedot ja taidot ovat lähtökohtaisesti sellaisia, jotka hankitaan ja selvitetään itse. Viranomaisilta on saatavilla tarvittaessa apua pelastussuunniteluun liittyen. Taloyhtiössä voidaan järjestää myös yleistä turvallisuuskoulutusta asukkaille, missä voidaan opetella tunnistamaan riskejä ja varautumaan vaaratilanteisiin, ja näin parantaa omatoimista varautumista. (Sisäasiainministeriö, 2012, s. 20-21)

Häiriötilanteisiin varautuminen kotitalouksissa varautumissuositusten avulla on myös tärkeää pitää yllä, jos yhteiskunnan tarjoamat palvelut häiriintyvät tai jopa keskeytyvät. Häiriötilanne voi syntyä esimerkiksi kemikaalionnettomuuden tai pitkittyneen sähkökatkon takia. Kodeissa pitäisi pystyä pärjäämään itsenäisesti ainakin kolme vuorokautta, 72 tuntia. Kotona suositellaan pitämään aina kotivaraa, johon kuuluvat vesiastiat, pullovettä ja helposti valmistettavaa ruokaa kaikille taloudessa asuville. (72tuntia.fi, n.d.)

3.3 Pelastus- ja sammutustöiden edellytysten turvaaminen

Pelastussuunnittelussa on huomioitava kohteen saavutettavuus pelastustöiden kannalta. Toimintakuntoiset valaisimet ja selkeät opasteet takaavat turvallisen reitin ja paikan sammutus- ja pelastustöille. Kohteen löytymisen kannalta kohteessa tulee olla näkyvä osoitmerkintä, ja taloyhtiöiden eri rakennukset ovat merkittävä asianmukaisin kirjaimin ja numeroin. Osoitmerkinnät ovat oltava havaittavissa pimeänä aikana, joko valaistuksen avulla tai pimeässä hohkavalla kyltillä. Yhtiössä, jossa on useampi rakennus, voi selkeänä ohjeistuksena olla myös opastetaulu eri rakennuksista ja niiden sijainneista. (Pelastustoimi, 2021)

Rakennuksen rakentamisvaiheessa on huomioitava myös rakennuksen turvallisuus pelastushenkilöstön kannalta, eli rakennuksen pitää olla sellainen, josta pystyy pelastautumaan ja josta voidaan pelastaa muita. Rakentamisen aikana voidaan antaa tarkempia säännöksiä liittyen kohteen palo- ja käyttöturvallisuuteen sekä pelastustehtäviin. Rakennus täytyy kokonaisuudessaan suunnitella niin, että sitä on turvallista käyttää ja huoltaa. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 17 luku 117 §)

3.3.1 Pelastustie

Pelastustien määrittäminen tapahtuu rakennuslupavaiheessa. Vain rakennusluvassa hyväksytyn pelastustien saa merkitä pelastustiemerkillä, ja pelastustietä

ei voi täten määrätä kohteeseen kuka tahansa. Pelastustienä merkityllä väylällä hälytysajoneuvoille tarkoitetut ajotiet ja kulkuyhteydet ovat pidettävä es-teettöminä ja ajokelpoisina. Pelastustiet tulee olla myös merkitty 13 asianmu-kaisesti Sisäministeriön asetuksella 1384/2003 1 §:n ohjeiden mukaisesti. (Pe-lastuslaki 379/2011, 2 luku 11 §)

Kulkuväylä voidaan merkitä pelastustieksi vain silloin, jos se on piirretty raken-nuslupa-asiakirjoihin ja myös rakennettu niiden mukaisesti, eli pelastustien tu-lee vastata suunnitelmien mukaisuutta. Suunnitelman ja täydellisen toteutuk-sen avulla voidaan varmistaa, että pelastustieksi merkityn ajoväylän mitoitus ja kantavuus ovat riittävät raskaille ajoneuvoille. Suunnitelmien noudattamatta jättäminen voi johtaa siihen, että nämä edellä mainitut kriteerit eivät täyty, ja pelastustoiminta voi epäonnistua. Pelastusteille on tarpeen vaatiessa mahdol-lista asentaa myös erityisiä pelastusajoneuvojen käytön mahdollistavia sulkupuomeja, ja puomin on oltava pelastusohjeen mukainen. Ajoväylä voidaan ra-kentaa tai muuttaa pelastustieksi myös jälkikäteen, jos sellaiselle on tarve. (Si-säasiainministeriö, 2012)

Rakennuslupa-asiakirjaan merkitty pelastustie tulee merkitä tekstiillisellä lisä-kilvellä jotenkin seuraavista vaihtoehdoista:

1. Pelastustie
2. Pelastustie Räddningsväg
3. Räddningsväg (Sisäasiainministeriön asetus pelastustien merkitsemi-sestä 1384/2003).

Hyvinvointialueet antavat aluekohtaisia ohjeita pelastustien merkitsemiseen. Pelastustien ja pelastustoiminnan suunnittelussa tulee alueesta riippuen ottaa huomioon alueen vaatimukset mitoituksesta, kantavuudesta sekä ajoliuskkoista ja porttikongeeista, joiden on oltava alueen pelastusohjeen mukaisia.

3.3.2 Palovaroittimet

Velvollisuus asunnon riittävästä määrästä palovaroitinlaitteistosta ja niiden toimintakunnosta kuuluvat uudistuneen pelastuslain (436/2023) myötä rakennuksen omistajalle. Palovaroitinlaitteen tehtävä on mahdollisimman aikaisin havaita alkava tulipalo ja varoittaa asunnossa olevia. Palovaroittimien 14 toimintakunnosta vastaa rakennuksen omistaja, mutta varoittimien testaaminen kuuluu asukkaalleen vastuulle. Palovaroittimeen liittyvästä viasta tai patterin vaihdosta on ilmoitettava välittömästi rakennuksen omistajalle. (Pelastuslaki 436/2023, 3 luku 17 §)

1.1.2024 alkaen palovaroittimien ylläpitovastuuta koskevat vaatimukset palovaroittimien riittävästä määrästä, palovaroittimien paristojen vaihdosta ja palovaroittimien uusimisesta muuttuivat asukkaalta rakennuksen omistajalle. Vuoden 2026 alusta alkaen palovaroittimen hankinta- ja kunnossapitovastuu siirtyy asukkaalta rakennuksen omistajalle. Uudistuksessa on kahden vuoden siirtymisaika, ja muutos koskee erityisesti rivi- ja kerrostaloasuntoja, joissa taloyhtiöiden on selvitettävä palovaroittimien paristojen vaihtoväli ja sovittava säännöllinen vaihtoaika. Uudet rakentuvat rakennukset noudattavat jo voimassa olevaa lakia. (Pelastustoimi, 2024)

Asunnossa jokaisen kerroksen tai tason alkavaa 60m² kohden on sijoitettava vähintään yksi palovaroitin, ja niitä kannattaa asentaa jokaiseen makuuhuoneeseen, sekä reiteille, joita pitkin pääsee ulos (Pelastustoimi, 2020, s.3). Palovaroittimia on asuntokäyttöisissä rakennuksissa oltava jokaisessa kerroksessa, mukaan lukien kellarit ja ullakot. Palovaroitin on sijoitettava ja asennettava niin, että se reagoi mahdolliseen tulipalosta aiheutuneeseen savuun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Palovaroittimen sijoittamisessa ja määrässä on huomioitava suojattavan tilan muoto sekä toiminnot, jotka voivat aiheuttaa erityisen syttymisvaaran. Jos käytössä on muu paloilmalaite pelastuslain (468/2003) 29 §:n sijasta, niin savuilmalaite sijoittaminen ja määrään on vastattava vähintään edellä mainittuja vaatimuksia. (Sisäministeriön asetus palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta 239/2009, 3 §)

Palovaroittimen toiminta tulee varmistaa kerran kuukaudessa testinapin avulla. Varoitinlaitteen paristot tulee vaihtaa tarvittaessa, ja laite on vaihdettava välittömästi uuteen, jos se ei toimi kuten kuuluisi. Uusi palovaroitin on hankittava 5-10 vuoden välein, ja nykyisin valmistajat ilmoittavat laitteissaan niiden paristojen tai laitteiston vaihtoajan. (Pelastustoimi, n.d.)

3.4 Kiinteistön käyttäjien perehdytys taloyhtiössä

Kiinteistön kaikki käyttäjät tulisi perehdyttää pelastussuunnitelman mukaisiin toimiin. Asuinrakennuksissa käyttäjiä ovat ensisijaisesti asukkaat, ja heidän lisäksi esimerkiksi kiinteistöhuolto ja muut säännöllisesti kohteessa vierailevat toimijat. Tiedottamisesta vastaa kiinteistön omistaja, jolla tarkoitetaan yleensä taloyhtiön hallitusta. Tiedotuksen antaminen voi käytännössä tapahtua monella eri tavalla, ja siihen vaikuttavat ensisijaisesti yhtiön koko ja asukasmäärä, sekä mahdolliset ulkopuoliset käyttäjämäärät.

Käyttäjien perehdytykseen on monia keinoja. Pelastussuunnitelma voidaan jakaa asukkaalle esimerkiksi asuntokaupan yhteydessä ja vuokralaiselle vuokrasopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä. Yhtiöllä voi olla oma ilmoitustaulu, jossa voi olla pysyvästi tärkeimmät yhteystiedot ja turvallisuuteen ja pelastussuunnitteluun liittyvät toimintaohjeet. Kirjalliset huoneistoihin jaettavat sekä sähköisesti toimitetut tiedotteet tavoittavat myös hyvin asukkaat. (Valtioneuvosto, 2012, s.20)

Pelastussuunnitelmasta tiedottaminen ei voi olla kuitenkaan ainoastaan sähköistä, ja tiedottamisessa on huomioitava, ettei suunnitelma pääsee julkisena tiedostona kaikkien saataville, koska se voi sisältää arkaluontoista tietoa esimerkiksi avainturvallisuudesta taloyhtiössä. Pelastussuunnitelmassa on korostettava sitä, että kyseinen suunnitelma on laadittu nimetyn taloyhtiön turvallisuuden ylläpitämistä varten, ja se on suunniteltu kohdekohtaisesti.

3.5 Väestönsuoja ja väestönsuojelu

Pelastuslaissa (379/2011) säädetään velvollisuudesta rakentaa ja ylläpitää väestönsuojia. Väestönsuojelun tarkoituksena on poikkeusolojen aikana suojella ja samalla auttaa siviiliväestöä onnettomuuksien vaaroja vastaan. Väestönsuojan ja sen väestönsuojeluvälineet ja -laitteet ovat oltava käyttövalmiudessa 72 tunnin kuluessa. (Pelastuslaki 379/2011, 1 luku § 2, 11 luku § 76)

Väestönsuojaa ei tarvitse rakentaa maankäyttö- ja rakennuslain 132/1999 mukaan tarkoitettulle väliaikaiselle rakennukselle tai rakennukselle, jonka rakennuskustannukset olisivat suhteessa korkeat koko rakennuksen rakennuskustannuksiin verraten. Sama säädös sisältyy uuteen rakentamislakiin, joka astuu voimaan 1.1.2025. Väestönsuoja on rakennettava sellaisiin kohteisiin, joissa rakennuksen tontin tai rakennusryhmän kerrosala on yli 1200m² ja jos rakennuksessa asutaan, työskennellään tai oleskellaan pysyvästi. (Rakentamislaki 751/2023, 10 luku § 71)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen, sillä opinnäytetyön tavoitteena on laatia konkreettisenä tuotoksena pelastussuunnitelma rivitalolle. Toiminnallisen opinnäytetyön pääpiirteinä on olemassa oleva konkreettinen tehtävä, johon etsitään ratkaisua työn kautta. Opinnäytetyöhön valikoitu tehtävä on työelämälähtöinen, ja sen tarkoituksena on perehtyä valittuun aiheeseen laajasti monen eri näkökulman kautta, ja samalla huomioida erilaiset kohdekohtaiset ja muuttuvat tilanteet pelastussuunnitelmien laadinnan tulevaisuutta varten.

Opinnäytetyön aihetta eli pelastussuunnitelmaa tutkitaan enimmäkseen dokumenttianalyysillä kirjallisten lähteiden, kuten lakien, asetusten, hyvinvointialueiden asiakirjojen ja valtakunnallisten toimijoiden ohjeiden avulla. Tässä tutkimusmenetelmässä on erityisen tärkeää tutustua kirjallisuuteen laajasti ja

perehtyä valittuihin aineistoihin hyvin, sekä lukea ne useaan kertaan, jolloin jokaiselle lukukerralla opinnäytetyön tekijä oivaltaa ja oppii lisää aiheestaan. Tämä on kannattavaa etenkin silloin, jos aiheen kirjallisuus on työn tekijälle pääosin uutta tai syventävää tietoa. Kirjallisten lähteiden luotettavuutta on tarkasteltava huolellisesti, ja tekijän on mielessään perusteltava lähteen luotettavuus. Lähteiden analysointi on loogista päättelyä ja tulkintaa. Opinnäytetyössä käytetään osittain myös ennakointimenetelmää, sillä siinä luodaan suunnitelma, jota voidaan käyttää pitkäaikaisesti yrityksen kohteissa. Työssä tulee myös huomioida ajantasainen sekä tulevaisuuden lainsäädäntö paloturvallisuuteen ja pelastussuunnitelmiin liittyen, ja näiden lisäksi eri kuntien, rakennusvalvontojen ja pelastuslaitosten kohdekohtaiset ohjeistukset. Tavoitteena on antaa lukijalle ohjeet, joiden avulla pelastussuunnitelman laatiminen onnistuu mihin tahansa kuntaan Suomessa.

4.1 Toiminnallisen opinnäytetyön piirteet

Tämä opinnäytetyö on luonteeltaan toiminnallinen, sillä se tulee tilaajan käyttöön ja suunnitelma on myös jatkossa käyttöä. Opinnäytetyö käsittelee konkreettista tehtävää, johon etsitään ratkaisua opinnäytetyön avulla. Toiminnallinen työ on työelämälähtöinen, ja se tavoittelee tässä tapauksessa käytännön toiminnan kehittämistä ja parantamista, sekä aiheeseen perehtymistä. Työn tuloksena syntyy konkreettinen tuotos, joka on tässä opinnäytetyössä alakohtainen suunnitelma, rakentuvan asuinrakennuksen pelastussuunnitelma. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, n.d.) Opinnäytetyössä esitellään laaditun pelastussuunnitelman lisäksi asianmukainen tietoperusta sekä ja toiminnallisen osuuden kuvaus ja sen arviointi.

Opinnäytetyössä tuotoksena syntyvän asuinrakennuksen pelastussuunnitelman lähtötiedot ovat peräisin teoriaosuudesta, jonka olen laatinut tähän opinnäytetyöhön pelastussuunnitelmaan liittyen. Opinnäytetyössä käytetään tietolähteinä myös pelastusalan ammattilaisen kommentteja laaditusta pelastussuunnitelmasta sekä pelastussuunnitelmaan liittyvistä käytännöistä case-kohteissa.

4.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyö laaditaan parantamaan rivitalon pelastussuunnitelmaa tehden siitä selkeän kokonaisuuden kaikille rakennuksen käyttäjille. Opinnäytetyössä käytetään apuna seuraavia kysymyksiä, joihin haetaan vastauksia:

1. Missä vaiheessa pelastussuunnitelma tulee laatia rivitalolle? Millaisia eri käytäntöjä kunnilla on pelastussuunnitelman suhteen?
2. Kuka pelastussuunnitelman laatii ja kenen vastuulla on päivittää sitä?
3. Mitä pelastussuunnitelman tulee sisältää?
4. Millaiset vaatimukset laki, asetukset ja määräykset antavat pelastussuunnitelmalle?

Opinnäytetyöstä on hyötyä laadittavalle pelastussuunnitelman tilaajalle sekä sen lisäksi opiskelijoille, rakennusalalla toimiville ja pelastussuunnitelmasta vastuussa oleville toimijoille. Laadittua suunnitelmaa voi käyttää soveltaen eri kohteisiin. Työ antaa ohjeet myös paloturvallisuuden vastuista ja turvallisen ympäristön luomisesta rivitalokohteissa. Työssä pyritään kehittämään olemassa olevien pelastussuunnitelmien tutkimisen avulla suunnitelmaa selkeämmäksi, sillä tilaajan toiveena olisi saada selkeä ja toimiva kokonaisuus, josta tarvittava tieto löytyy helposti. Näiden lisäksi annetaan ohjeet siihen, mistä pelastussuunnitelman laatimiseen löytyvät aluekohtaiset ohjeet ja miten Suomen laki määrittelee pelastussuunnittelua yleisesti.

4.3 Opinnäytetyön yhteys koulutukseen ja työelämään

Opinnäytetyö käsittelee asuinrakennuksen paloturvallisuutta ja pelastussuunnitelman laadintaa, ja ne liittyvät rakennusalaan vahvasti, sillä rakennusten paloturvallisuuden suunnittelu ja konkreettisten pelastussuunnitelmien laatiminen käyttäjille ovat tärkeä osa turvallisen rakennuksen ja asuinympäristön luomista. Rakennusta suunniteltaessa on otettava huomioon sekä rakenteelliset vaatimukset että rakennuksen ulkopuolelle liittyvät paloturvallisuus- sekä pelastusvaatimukset, koskien esimerkiksi pelastusteitä ja muita pelastustyöhön

liittyviä seikkoja. Työn aihe tulee esiin työelämässä niin rakennesuunnittelijoille kuin työmaan työnjohdolle. Pelastussuunnitelman laatimisesta on vastuussa rakennuksen haltija.

Opinnäytetyöhön valittua aihetta tukee erityisesti Rakennusten palomääräykset -opintojakso, sekä muut opintojaksot koko tutkinto-ohjelman osalta ovat sivunneet rakenteiden paloluokituksia ja -kestävyyttä, sekä mm. korjausrakentamista ja työmaan toimenpiteitä paloturvallisuuden osalta. Pelastussuunnittelussa on huomioitava, että rakennuksen suunnittelusta alkaen sen toteutukseen ja valmistumiseen asti rakennus on toteuttava suunnitelmien ja määräysten mukaisesti, jotta rakennus on alusta alkaen turvallinen kaikille toimijoille.

4.4 Eettisyys opinnäytetyössä

Opinnäytetyön tekemiseen kuuluvat eettiset pelisäännöt, jotka ovat vastuullisia, rehellisiä ja oikeita toimintatapoja tutkimuksen tekemisessä. Eettisyyteen kuuluvat tutkimusaineiston objektiivinen ja osaava tulkinta, sekä opinnäytetyösopimus tulee olla tehtynä. Näiden lisäksi lähteet on lainattava asianmukaisesti ja lopputulos on luotettava. Henkilöiden tai henkilöiden sanoma tai tekemä tutkittava aineisto on esitettävä huolellisesti henkilö- ja tietosuoja huomioon ottaen. (Satakunnan Ammattikorkeakoulu, 2024)

Tämän opinnäytetyön eettisyyden tarkastelu perustuu tutkimusaineiston luotettavaan ja osaavaan tulkintaan. Eettisyys tässä opinnäytetyössä pohjautuu siihen, että opinnäytetyön aiheeseen on perehdytty ja Satakunnan ammattikorkeakoulun ohjeistus opinnäytetyön tekemiseen on huomioitu. Ohjaavan opettajan kanssa on pidetty aloituspalaveri, jossa aihe on valittu ja näkökulma on sovittu. Opiskelijan opinnäytetyön eettisiin periaatteisiin kuuluu myös tieto siitä, että opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se käy läpi plagiaatintunnistujärjestelmän.

Opinnäytetyön tekijän on hallittava hyvä tieteellinen käytäntö ja tieteellisen käytännön vastuut opinnäytetyöprosessissaan. Tekijän on tarkasteltava myös

eettisen ennakoarvioinnin lähtökohdat ja ennakoarviointimenettely sekä näiden tarpeellisuus. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, n.d.) Opinnäytetyöhön tulee pyytää tutkimuslupa, jos tutkimuksen kohteena on Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoita tai organisaation toimintaan siitä syntyy julkista tietoa henkilöistä tai organisaatiosta. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, n.d.)

Tästä opinnäytetyöstä on tehty opinnäytetyösopimus Satakunnan ammattikorkeakoulun ja opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa, sillä tämä opinnäytetyö tehdään yhteistyössä työelämän kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena on hakea ratkaisu työelämälähtöiseen aiheeseen. Tässä opinnäytetyössä ei tarvita tutkimuslupaa, koska tutkimuksen kohteena eivät ole tutkimuslupaa vaativat henkilöt tai organisaatio.

5 PELASTUSSUUNNITELMA RIVITALOYHTIÖLLE

Opinnäytetyö laaditaan Poriin rakentuvalle rivitaloyhtiölle, jonka nimi on Asunto Oy Porin Verstaan Piha. Opinnäytetyön tilaaja on Mallirakennus Oy, jonka kotipaikka on Kankaanpää. Yritys on toiminut vuodesta 1997 alkaen uudis- ja korjausrakentamisen parissa, pääosin asuinkäyttöön tarkoitetuissa kohteissa. Rakennetut kohteet sijaitsevat pääosin Tuusulassa ja Porissa, ja tähän mennessä yritys on rakentanut noin 300 asuntoa. Yrityksen tavoitteena on rakentaa energiatehokkaita ja viihtyisiä pientaloja laadukkailla ja aikaa kestäväillä materiaaleilla.

Mallirakennus Oy toimii pääurakoitsijana case-kohteessa Porin rivitalokohteessa. Rivitaloyhtiö rakentuu Poriin Tuulikylän asuinalueelle, ja se käsittää kaksi rivitaloa, joissa on yhteensä kahdeksan asuntoa, sekä yhteisen autokatos- ja varastorakennuksen. Rakentaminen alkoi vuoden 2023 loppupuolella, ja yhtiö valmistuu maaliskuussa vuonna 2024. Talot ovat yksikerroksisia ja puurunkoisia, ja niiden lämmitysmuotona on vesi-ilmalämpöpumppu. Paloluokaltaan kohde on P3, eli rakennuksille ei ole asetettu erityisvaatimuksia

palonkeston suhteen. Rivitalorakennukset sijaitsevat omilla tonteillaan, ja niillä on omat kiinteistötunnukset, mutta tontit muodostavat yhteisen asunto-osakeyhtiön. Tontit sijaitsevat korttelialueella, jolle on laadittu kaikkia korttelin tontteja koskeva yhteisjärjestelysopimus käyttö- ja rasiteoikeuksien takia.

Yhteisjärjestelysopimuksen tarkoitus on useiden eri kiinteistöjen välillä sopia yhteisistä toiminnoista, jotka ovat kannattavia toteuttaa yhdessä. Sopimus laaditaan usein kohteille, joissa toteutetaan kerrallaan useampia kiinteistöjä tai jopa kokonainen kortteli, ja joihin olisi edukasta hoitaa toimintoja yhteisesti (esim. jätehuolto ja parkkipaikat). Yhteisjärjestelysopimus laaditaan rakennuslupavaiheessa, ja viranomaisen vahvistaa sen voimaantulon, jonka jälkeen järjestely rekisteröidään kiinteistörekisteriin. (Ylä-Mononen, 2022) Yhteisjärjestelysopimus liittyy myös tarkastelussa olevan yhtiön pelastussuunnitteluun, sillä käytännössä on huomioitava tonttien käyttö- ja kulkuoikeudet, erityisesti pelastustien varalta. Rakennettavassa kohteessa pelastustiet sijaitsevat kummallakin tontilla. Yhtiölle on laadittava myös opastetaulu näkyvälle paikalle, joissa pelastustiet, rakennukset ja autopaikat ovat merkitty.

Opinnäytetyön päätavoitteena on laatia edellä mainitulle valmistuvalle kohteelle pelastussuunnitelma. Tilaaja toivoo pelastussuunnitelman olevan kohdekohtainen, selkeä ja helposti saatavilla. Tilaajan tarve pelastussuunnitelmalle syntyi siitä, että se vaaditaan käyttöönoton yhteydessä rakentuviin kohteisiin, ja vaatimus on kirjattu rakennuslupaehtoihin, sekä Satakunnan hyvinvointialueen laatimaan Satakunnan pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmaan. Viranomaiset vaativat pelastussuunnitelman liitettynä Lupapiste –palveluun, ja suunnitelman olemassaolo palvelussa tarkastetaan käyttöönottokatselmuksen yhteydessä rakennusvalvontaviranomaisen toimesta. Tilaaja toivoo, että pelastussuunnitelmiin liittyviin käytäntöihin eri kunnissa tutustuttaisiin myös, sillä rakennusprojekteja on jatkossa eri puolella Suomea.

5.1 Suunnitelman laadinta

Rakennuslupapäätöksessä on asetettu lupaehdoja rakennettavalle rakennukselle. Case-kohteen lupaehdoissa mainitaan pelastussuunnitteluun liittyen, että pelastussuunnitelman laadinta ja pelastustien merkitseminen tontille liikennemerkein ovat suoritettava ennen kohteen käyttöönottoa. Näiden lisäksi palotarkastaja on antanut lausunnon, jossa mainitaan, että tontille johtavalle 23 ajoväylälle tulee sijoittaa tonttiopastetaulu Pelastuslain 379/2011 9§:n mukaisesti.

Kohteen pelastussuunnitelma on lisättävä Lupapiste –palveluun rakennusvalvontaviranomaisen nähtäväksi, ja se on lupaehtojen mukaisesti yksi käyttöönoton edellytys. Rakennustarkastaja varmistaa dokumentin olemassaolon käyttöönoton yhteydessä. Lupapiste on verkossa toimiva asiointipalvelu, jota käytetään rakentamiseen liittyvissä lupa-asioissa, esimerkiksi rakennus- ja purkulupiin. Lupapisteessä kaikki rakentamiseen liittyvät osapuolet, mukaan lukien rakennesuunnittelija, vastaava työnjohtaja ja viranomaiset, voivat kommunikoida ja liittää tiedostoja kaikkien nähtäväksi. Pelastussuunnitelma liitetään pdf-tiedostona palveluun, ja näin se on samalla myös valmiina taloyhtiön käytettäväksi käyttöönoton jälkeen. Pelastussuunnitelmaa ei lähetetä pelastuslaitokselle tai pelastusviranomaisille.

Rakennuksen haltijalla, eli case-kohteessa Mallirakennus Oy:llä, on velvollisuus laatia kohteen pelastussuunnitelma. Kohteessa ja sen ympäristössä olevat riskit tulee tunnistaa, sillä pelastussuunnitelma on riskilähtöinen asiakirja, ja riskiarvioinnin perusteella voidaan laatia ohjeet olemassa olevia riski- ja vaaratilanteita varten. Riskiarvioinnin lisäksi pelastussuunnitelmaan tulee kirjata kohteen perustiedot, joihin sisältyvät tarkka osoite, kiinteistötunnus, yhteystiedot ja vakuutustiedot, sekä lisäksi omatoimiseen varautumiseen liittyvät ohjeet ja tärkeimpänä tietona lukijalle yleiset toimintaohjeet hätätilanteita varten.

Vaaratilanteet taloyhtiössä voidaan luokitella hengenvaarallisiin ja materiaali- vahinkoja aiheuttaviin vaaratilanteisiin, ja näihin tilanteisiin voidaan vaikuttaa

riskien tunnistamisella ja varautumisella. Poikkeuksina ovat suuronnettomuudet, jotka johtuvat ympäristössä tapahtuvista muutoksista, kuten säteilyvaarasta tai vaarallisten aineiden onnettomuudesta.

Pelastussuunnitelmassa on tärkeää ilmoittaa valokuvan avulla asuntokohtaisten käyttövesimittareiden pääsulkujen sijainnit asukkaille. Pääsulut sijaitsevat jokaisessa asunnossa eteisen liukuovikaapiston pohjalla olevan luukun alla. Koko kiinteistön veden pääsulku sijaitsee teknisessä tilassa, mutta tekniseen tilaan ei pääse asuntokohtaisilla avaimilla.

Pelastussuunnitelmassa on huomioitava palovaroittimien osalta se, että kun rakennuslupa on hyväksytty, niin lakiuudistus palovaroittimista ei ole vielä ollut voimassa, mutta kohteen käyttöönoton yhteydessä uusi laki on jo voimassa. Uudistuneen pelastuslain myötä palovaroittimien toimintakunnosta vastaa rakennuksen omistaja eli taloyhtiö, mutta palovaroittimien testaaminen kuuluu asukkaalle. Palovaroittimien pariston vaihtotarpeesta on ilmoitettava välittömästi rakennuksen omistajalle.

5.2 Suunnitelman jakelu asukkaille

Pelastussuunnitelman saavutettavuus asukkaille on varmistettava, sillä suunnitelma laaditaan ensisijaisesti kohteen käyttäjiä varten. Tässä rivitalokohhteessa otetaan käyttöön tapa, jossa asukkaille luovutetaan pelastussuunnitelma asunnon luovutuksen yhteydessä. Riippuen tilanteesta, suunnitelma jaetaan joko asuntokaupan yhteydessä tai vuokraustilanteessa. Suunnitelma tulee sisällyttää asuntokansioihin, ja suunnitelmassa on oltava yhteystiedot henkilölle, jolta on saatavilla lisätietoja suunnitelman sisältöön liittyen. Kansio on ensisijaisen tärkeää pitää asunnossa aina, jotta vaihtuvilla asukkailla on se tarvittaessa käytössään, ja tämän takia suunnitelmaa ei saa hävittää tai ottaa mukaan asunnosta pois muuttaessa. Mahdolliset päivitykset ja muut liitteet, joita asukkaille jaetaan, tulee liittää mukaan kansioon.

Yhtiöön laaditaan opastetaulu talusrakennuksen seinälle, jossa esitetään rivitalojen ja talusrakennuksen sijainnit sekä autopaikat ja pelastustiet, kuten kohteen rakennuslupaehdoissa mainitaan. Pysäköinnin suhteen on painotettava, että pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoa, vaan tie tulee pitää aina vapaana. Asuntojen ja varastojen numerointi on toteuttava selkeällä tavalla, eli riittävän isoilla numerotarroilla sekä näkyvillä talonnumeroilla ja osoitekylyteillä. Kylttien valaistus on huomioitava.

Rakennuksen ympäristössä ja rakennuksessa havaitut uudet vaara- ja riskitilanteet tulee ilmoittaa välittömästi rakennuksen omistajalle, jonka vastuulla on päivittää suunnitelmaa. Suunnitelma tulee päivittää aina tarvittaessa, ja suunnitelma suositellaan tarkastamaan kerran vuodessa. Suunnitelmaan tulee päivittää uusien vaara- ja riskitilanteiden lisäksi aina henkilöstössä tapahtuvat muutokset, jotta yhteystiedot ovat ajan tasalla. Tiedottaminen tapahtuu asiasta riippuen joko postilaatikkoihin jaettavilla kirjeillä tai sähköpostitse. Suunnitelman saavutettavuus voidaan myös varmistaa sähköisellä allekirjoituksella palvelun tarjoavan tahon kautta, jolloin asukas kuittaa tutustuneensa suunnitelmaan

5.3 Porin käytäntö ja ohjeistus

Konsultoin Satakunnan Pelastuslaitoksen palotarkastaja Ilari Anttilaa liittyen Satakunnan pelastusviranomaisten käytäntöihin pelastussuunnitelmien osalta. Pelastussuunnitelma tulee osaksi rakennuslupamääräystä palotarkastajan lausunnon perusteella. Pelastussuunnitelman laatimisen ajankohdasta on alueellisia eroja, mutta suunnitelman tulisi lähtökohtaisesti olla laadittuna, kun rakennus otetaan käyttöön. Palotarkastaja on nostanut pelastussuunnitelman rakennusluvan lupaehtoihin sellaisissa kohteissa, jotka ovat velvollisia pelastussuunnitelmalle Valtioneuvoston asetuksen 407/2011 1 §:n mukaisesti. (Anttila, 2024)

Case-kohte kuuluu Satakunnan hyvinvointialueen piiriin, ja alueella suoritetaan palotarkastuksia hyvinvointialueen laatiman valvontasuunnitelman mukaisesti. Rivitaloissa valvontaa pyritään suorittamaan määräaikailla palotarkastuksilla kymmenen vuoden välein. Pelastussuunnitelmat arvioidaan tarkastusten yhteydessä. Tarvittaessa tarkastus voidaan tehdä myös muista syistä, esimerkiksi riski-ilmoituskohteisiin tehdään tarkastus ilmoituksen käsittelyn yhteydessä. (Satakunnan Hyvinvointialue, 2024)

Rakennuksen käyttöönoton yhteydessä rakennusvalvontaviranomainen tarkastaa, että pelastussuunnitelma on liitettyä Lupapisteeseen. 26 Pelastussuunnitelmaa ei tarvitse toimittaa erikseen pelastuslaitokselle, vaan sen liittäminen Lupapisteeseen on riittävää. Pelastussuunnitelman näkyminen palvelussa rakennusvalvontaviranomaiselle takaa sen, että rakennuksen omistaja on velvollisuutensa mukaisesti laatinut pelastussuunnitelman rakennukselle. Case-kohteen hyvinvointialueella rivitalolle on asetettu palotarkastusväliksi kymmenen vuotta rakennuksen käyttöönotosta, ja pelastussuunnitelma arvioidaan palotarkastuksen yhteydessä. Pelastuslaitos voi suorittaa erillistä asiakirjavalvontaan tai palotarkastuksia riski-ilmoituskohteisiin, jolloin pelastuslaitos pyytää pelastussuunnitelman erikseen. (LÄHDE)

Porin rakennusvalvonnan rakennusjärjestyksessä (2020) mainitaan, että pelastustiet tonteilla on merkittävä pelastusviranomaisen edellyttämällä tavalla. Pelastustiet on myös pidettävä esteettöminä kiinteistön omistajan toimesta. Satakunnan Pelastuslaitoksen ohjeessa kerrotaan, että pelastustiet tulee esittää rakennuslupa asiakirjoissa eli pelastustiesuunnitelmassa tai asemapiirroksessa. Case-kohteessa pelastustie on esitetty asemapiirroksessa ja se on hyväksytty Porin rakennusvalvonnan toimesta. Porin rakennusjärjestys (2020) ja Satakunnan Pelastuslaitos ohjeistavat pelastustien merkitsemisen tekstiillisellä kilvellä seuraavasti: Pelastustie Räddningsväg. Porin rakennusvalvonnan tehtävänä on käyttöönoton yhteydessä varmistaa, että palotarkastajan edellyttämä pelastussuunnitelma on toimitettu.

5.4 Palotarkastajan kommentit laaditusta pelastussuunnitelmasta

Esittelin laatimani pelastussuunnitelman Porin kaupungin palotarkastaja Ilari Anttilalle torstaina 21.3.2024. Otin yhteyttä palotarkastajaan sähköpostitse, ja sovimme suunnitelman läpikäymiseksi Teams-palaverin. Sain pelastussuunnitelmaan korjausehdotuksia, jotka kirjasin ja muutin pelastussuunnitelmaa niiden mukaan. Pelastussuunnitelma on tämän opinnäytetyön liitteessä 1.

Laatimani pelastussuunnitelman sisältö rakentui ensin esiteltävistä kohteen tiedoista ja sen jälkeen riskiarvioinnista, ja vasta näiden jälkeen toimintaohjeista. Palotarkastaja Anttilan kanssa pohdimme kuitenkin palaverin aikana, 27 että pelastussuunnitelman toimintaohjeet tulisi olla esillä jo dokumentin alussa, sillä ne ovat pelastussuunnitelman lukijalle tärkeimmät tiedot. Toimintaohjeiden jälkeen lukijalle on hyvä tiedottaa riskiarvioinnista ja pelastussuunnitelman tarkoituksesta. Pelastussuunnitelma olisi suositeltavaa tarkastaa vuosittain, ja tarvittaessa siihen voi tehdä päivityksiä. Tärkeintä on, että suunnitelma on ajantasainen.

Pelastussuunnitelma kannattaa rakentaa seuraavasti:

1. Kohteen perustiedot
2. Toimintaohjeet hätätilanteissa
3. Omatoiminen varautuminen
4. Riskiarviointi
5. Suunnitelman laadinta ja tiedottaminen

Pohdimme palotarkastaja Anttilan kanssa myös kokoontumispaikan merkitystä case-kohteena olevalle rivitalolle, ja kohteen luonteesta johtuen sille ei ole välttämätöntä valita kokoontumispaikkaa. Kokoontumispaikalla ei olisi suurta arvoa, koska asunnoissa olevista henkilöistä ei voida tietää tarkkaa lukumäärää. Kokoontumispaikan merkitys on suurempi esimerkiksi työpaikkarakennuksissa, kun henkilömäärä rakennuksissa tiedetään.

Pelastussuunnitelmia on laadittu kohtuu hyvin ja ne täyttävät lain vähimmäisvaatimuksen pääsääntöisesti. Usein suunnitelmissa olisi kuitenkin pientä

päivitettävää, ja isoimpana haasteena nähdään se, että pelastussuunnitelmiin ei ole perehdytty riittävästi. Palotarkastajan toimintamallilla nostaa pelastussuunnitelma rakennusluvan lausuntoon pyritään siihen, että suunnitelma olisi tulevien asukkaiden käytössä heti rakennuksen valmistuttua. (Anttila, 2024)

Palotarkastajan kanssa käyty palaveri antoi paljon arvokasta tietoa pelastussuunnitelman laatimiseen ja sen käytäntöihin liittyen, ja auttoi ymmärtämään mikä pelastussuunnitelmassa on oleellista ja mikä ei. Pelastussuunnitelman tehtävänä ei ole opettaa lukijaa, vaan kertoa miten kuuluu toimia.

5.5 Katsaus Pirkanmaan hyvinvointialueen käytäntöihin

Tilaajalla on tarkoitus toteuttaa rakennushankkeita tulevaisuudessa Pirkanmaalla. Tulevaisuutta varten tutustuin alueiden valvontasuunnitelmiin ja käytäntöihin pelastussuunnitelmista. Pirkanmaalla asuinrakennusten määräaikaisten palotarkastusten lisäksi käytetään paloturvallisuuden itsearviointia. Näiden lisäksi annettuja korjausmääräyksiä jälkivalvotaan. Pelastussuunnitelmavelvollisten, eli vähintään kolmen asunnon taloyhtiöiden, tarkastusväli on 60-120kk. Pelastussuunnitelmia valvotaan pääosin näiden tarkastusten yhteydessä. Rakennuslupa-ehdoin on tutustuttava, jos palotarkastaja määrää pelastussuunnitelman niihin, esimerkiksi käyttöönoton yhteyteen. (Pirkanmaan pelastuslaitos, 2023)

Tampereen rakennusvalvonta edellyttää rakennuksen loppukatselmuksen ja rakennuksen käyttöönoton yhteydessä viranomaisen edellyttämät asiakirjat toimitettuina hankkeen Lupapiste-aineistoon ennen katselmusta. Pelastussuunnitelman toimittamisesta ei mainita katselmuksien yhteyteen. (Tampere, 2023) Tampereen kaupungin tarkastusinsinööri Timo Laitisen mukaan pelastussuunnitelmaa ei vaadita rakennusvalvontaviranomaisen nähtäville (Laitinen, 2024). Laitinen mainitsee nettiosoitteen Pirkanmaan pelastuslaitoksen sivuille, jossa on ohjeet pelastussuunnitelman laatimiseen.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Pelastussuunnitelma laaditaan voimassa olevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti, ja näiden lisäksi kohteen pelastussuunnitelman laadinnassa on otettava huomioon hyvinvointialueen omat säädökset pelastussuunnitteluun liittyen. Pelastussuunnitelma tulee lain mukaan laatia asuinrakennuksiin, joissa asuntoja on kolme tai enemmän. Pelastussuunnitelman laatii kiinteistön omistaja tai haltija. Kohteen rakennuslupaehtojen tarkastelusta selviää, tuleeeko pelastussuunnitelma saattaa viranomaisen nähtäväksi rakennuksen valmistumisen yhteydessä. Jos pelastussuunnitelman toimittamisesta ei ole mainintaa, niin sitä ei tarvitse toimittaa rakennusvalvontaan tai pelastuslaitokselle. Pelastussuunnitelman voidaan kuitenkin vaatia esimerkiksi kohteen käyttöönoton tai loppukatselmuksen yhteydessä, ja viimeistään myöhemmin määräaikaisen palotarkastuksen yhteydessä. Tämä käytäntö perustuu siihen, että pelastussuunnitelman tarkoitus ei ole olla valvonnallinen, vaan se laaditaan ensisijaisesti rakennuksen käyttäjiä varten.

Satakunnan pelastuslaitoksella on käytäntönä vaatia pelastussuunnitelma käyttöönoton yhteydessä. Tällä toimintatavalla suunnitelma on heti käytössä rakennuksen käyttäjille, ja näin voidaan varmistaa, että rakennuksen omistaja on velvollisuutensa mukaisesti laatinut kohteelle pelastussuunnitelman. Jos suunnitelmaa ei vaadittaisi, se voisi jäädä kokonaan tekemättä, ja siksi pelastussuunnitelman asettaminen rakennuslupaehtoihin on järkevä tapa toimia. Tärkeänä osana pelastussuunnitelman ylläpitoa on sen tarkastaminen säännöllisesti, esimerkiksi kerran vuodessa yhtiökokouksen yhteydessä. Muuttuvat ympäristötekijät, lait ja säädökset on otettava huomioon, ja suunnitelma on tarkastettava näiden osalta. Pelastussuunnitelma tulee päivittää tarvittaessa.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli esittää lukijalle lakisääteiseen pelastussuunnitelmaan vaaditut asiat. Samalla opinnäytetyö perehdyttää pelastussuunnitelman laatimiseen ja etsii vastaukset tutkimuskysymyksiin. Opinnäytetyöhön laadittiin teoriaperusta lakiteksteistä, säädöksistä ja alueellisista ohjeista, joiden avulla pelastussuunnitelma voidaan laatia. Kohteesta riippuen on

tärkeää varmistaa lakien ja säädösten ohessa palotarkastajan lausunto kohteesta, rakennuslupaehdoin kirjatut mahdolliset vaatimukset, kunnan rakennusjärjestys ja alueen pelastuslaitoksen ohjeet pelastussuunnitteluun liittyen.

LÄHTEET

Anttila, I. (29.2.2024). Palotarkastaja Ilari Anttilan sähköposti.

Anttila, I. (21.3.2024). Palotarkastaja Ilari Anttilan kanssa Teams-palaveri

Jääskeläinen, L. (8.10.2023). Kuntaliitto. Rakentamislaki ja rakennusvalvonta. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/rakentamislaki-ja-rakennusvalvonta>

Laitinen, T. (8.3.2024). Tarkastusinsinööri Timo Laitisen sähköposti.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132. (2023). Haettu 12.2.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Pelastuslaitokset.fi. (n.d.). Vaarojen ja riskien arviointi. https://www.pelastuslaitokset.fi/sites/default/files/2021-01/Turvallisuuden%20suunnitelu_kaikki%20moduulit.pdf

Pelastuslaki 379/2011. Haettu 12.2.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Pelastustoimi.fi. 22.1.2024. Asuinrakennuksen palovaroittimet siirtyvät rakennuksen omistajan vastuulle. <https://pelastustoimi.fi/-/asuinrakennuksen-palovaroittimet-siirtyvat-rakennuksen-omistajan-vastuulle>

Pelastustoimi.fi. Haettu 5.2.2024. Palovaroitin ja muut ilmaisulaitteet. <https://pelastustoimi.fi/koti-ja-arki/ennaltaehkaisy/varoittimet>

Pelastustoimi.fi. (2020). Pientalon paloturvallisuusopas. https://pelastustoimi.fi/documents/25266713/51865150/Pientalon-paloturvallisuus-opas2020_FI_web.pdf/b8edabbf-b5f9-d613-8732-e626281d6b87/Pientalon-paloturvallisuusopas-2020_FI_web.pdf?t=1608634061611

Pelastustoimi.fi. Haettu 24.3.2024. Valvonta ja palotarkastus. <https://pelastustoimi.fi/asiointi/valvonta>

Pirkanmaan pelastuslaitos. 20.11.2023. Valvontasuunnitelma. Pirkanmaan hyvinvointialue. <file:///Users/elmaalakoski/Downloads/Valvontasuunnitelma%202024.pdf>

Satakunnan ammattikorkeakoulu. Haettu 2.4.2024. Kirjallisten töiden ja opinäytetyön ohjeet. <https://www.samk.fi/opiskelijalle/kirjallisten-toiden-ja-opinaytetyon-ohjeet/>

Satakunnan hyvinvointialue. 26.1.2024. Satakunnan Pelastuslaitos – Valvontasuunnitelma. [https://sata.cloudnc.fi/fi-FI/Viranhaltijat/Vastuualuejohtaja_pelastuslaitos_onnettomuuksien_ehkaumlisypalvelut/Valvontasuunnitelma_2024_Satakunnan_pel\(704\)](https://sata.cloudnc.fi/fi-FI/Viranhaltijat/Vastuualuejohtaja_pelastuslaitos_onnettomuuksien_ehkaumlisypalvelut/Valvontasuunnitelma_2024_Satakunnan_pel(704))

Sisäasiainministeriö. (30.1.2012). Asuinkiinteistön pelastussuunnitelman laadinta. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79211/022012.pdf?sequence=1>

Sisäasiainministeriön asetus pelastustien merkitsemisestä. (2003). Haettu 12.2.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20031384>

Sisäministeriö. Haettu 5.2.2024. Pelastussuunnitelma. <https://intermin.fi/pelastustoimi/pelastussuunnitelma>

Sisäministeriö. (23.9.2022). Varautuminen poikkeuksellisiin tilanteisiin [video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=z9Bh9Kfvwv0>

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Haettu 24.3.2024. 72 tuntia - Pärjäisitkö omin avuin? <https://72tuntia.fi/> 32 Suomen Pelastusalan keskusjärjestö. (2023). Paloturvallinen taloyhtiö. <https://www.spek.fi/turvallisuus/paloturvallinen-taloyhtio/>

Suomen Pelastusalan keskusjärjestö. (2023). Pelastussuunnitelma. <https://www.spek.fi/turvallisuus/pelastussuunnitelma/>

Suomen Pelastusalan keskusjärjestö. (2023). Turvallisuus. <https://www.spek.fi/turvallisuus/>

Tampere. (14.8.2023). Tampere.fi. <https://www.tampere.fi/asuminen-ja-rakentaminen/rakenna-ja-korjaa/rakentamisen-luvat-valvonta-ja-tietopalvelu/rakennustyoaikainen-valvonta>

Topten OHJE PALO 01. (2020). Pelastusviranomaisen rooli rakennuslupaprosessissa. Rakennustarkastusyhdistys. <https://toptenrava.fi/ohjekortti/pelastusviranomaisen-rooli-rakennuslupaprosessissa/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Haettu 2.4.2024. Opinnäytetyön eettiset ohjeet – Opiskelijan muistilista. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6prosessin%20eettiset%20suositukset%20muistilista%20opiskelijalle%20ja%20ohjaajalle.pdf>

Valtioneuvosto. 2023. Vastuu palovaroittimista siirtyy asukkaalta rakennuksen omistajalle. 23.3.2023. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/vastuu-palovaroittimista-siirtyy-asukkaalta-rakennuksen-omistajalle>

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011. Haettu 17.1.2024 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110407>

Ylä-Mononen J. (2022). Mitä ovat yhteisjärjestelysopimukset? Kiinteistöliitto. <https://www.kiinteistoliitto.fi/blogit/lakipahkina/mitaovatyhteisjarjestelysopimukset/>

Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017. (2017). Haettu 6.1.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170848#Pidm46434449508880>

AS OY PORIN VERSTAAN PIHA

RIVITALON PELASTUSSUUNNITELMA JA TURVALLISUUSOHJEET

Verstaantie 6-8, 28220 PORI

Mallirakennus Oy

Sisällysluettelo

SISÄLLYSLUETTELO	1
1 KOHTEEN YLEISTIEDOT	2
1.1. KOHTEEN TIEDOT	2
1.2. VAKUUTUKSET	2
1.3. KIINTEISTÖN HUOLTO	2
1.4. SULKUJEN SIJAINNIT	2
1 HÄTÄNUMEROT JA VIRANOMAISYHTEYDET	3
YLEINEN HÄTÄNUMERO 112	3
3 TOIMINTA ONNETTOMUUSTILANTEISSA	4
3.1. HÄTÄNUMERO	4
3.2. TULIPALOT	4
3.3. ONNETTOMUUDET	5
3.4. SAIRAUSKOHTAUKSET	5
3.5. KUNNALLISTEKNIikkaan LIITTYVÄT HÄIRIÖTILANTEISSA	5
3.6. YLEINEN VAARAMERKKI	6
3.7. SÄTEILYVAARA	7
3.8. KIINTEISTÖSTÄ POISTUMINEN	7
4 OMATOIMINEN VARAUTUMINEN	8
4.1. TURVALLISUUDEN HALLINTA.....	8
4.2. VARAUTUMINEN KOTONA – OHJEET HÄIRIÖTILANTEISIIN	9
4.3. SAMMUTUS- JA PELASTUSTEHTÄVIEN JÄRJESTELYT	9
4.4. PALOVAROITTIMET	10
5 VAARATILANTEIDEN JA NIIDEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	11
5.1. VAARATILANTEET TALOYHTIÖSSÄ	11
5.2. TOIMENPITEET VAARATILANTEIDEN EHKÄISEMISEKSI	12
5.3. ERILAISET TULIPALOT	13
5.4. TURVALLISUUDEN YLEINEN HALLINTA	13
5.5. ILKIVALTA JA VAHINGONTEOT	14
5.6. MURROT	14
6 TURVALLISUUSMATERIAALI	15
7 SUUNNITELMAN LAADINTA JA TIEDOTTAMINEN	15
7.1. TURVALLISUUDESTA VASTAAVAT HENKILÖT	16
7.2. PELASTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYSHISTORIA	16
8 OMATOIMINEN PALOTARKASTUS	17
LIITE – ELVYTYSOHJEET	17

1 KOHTEEN YLEISTIEDOT

1.1. Kohteen tiedot

Kohteen nimi:	As Oy Porin Verstaan Piha
Osoite:	Verstaantie 6-8, 28220 PORI
Kiinteistötunnus:	609-56-35-6 Verstaantie 8 609-56-35-4 Verstaantie 6
Kunta:	PORI
Rakentamisvuosi:	2024
Yhteinen kerrosala:	604m ²
Rakennuksen kerrosluku:	1
Pääasiallinen rakennusmateriaali:	Puurunkoinen rivitalo
Paloluokka:	Vesikiertoinen lattialämmitys, ilmavesilämpöpumppu
Muut tiedot:	Erillinen autokatos, jossa varastorakennus ja jätekatos

1.2. Vakuutukset

Vakuutusyhtiö:	OP Pohjola
Vakuutusnumero:	Kiinteistön täysarvovakuutus
Yhteystiedot:	Asiakaspalvelu 0303 0303
RVV:	IF (voimaantulo 18.3.2024)

1.3. Kiinteistön huolto

Kohteen huoltotyöt:

- Talvikunnossapito = kiinteistön omistajan vastuulla
- Korjaus- ja huoltotyöt = kiinteistön omistajan vastuulla
- Valaistuksen huolto = kiinteistön omistajan vastuulla

1.4. Sulkujen sijainnit

Käyttöveden pääsulkujen sijainnit:	Asuntokohtaiset sulut eteisen kaapissa luukun alla
Ilmanvaihto ja pääsulkijan sijainti:	Asuntokohtainen, kylpyhuoneessa

Kuva 1. Asuntokohtaiset vesimittarit ja sulut löytyvät asunnon eteisen liukuovikaapiston pohjasta luukusta.

1 HÄTÄNUMEROT JA VIRANOMAISYHTEYDET

YLEINEN HÄTÄNUMERO 112

Ambulanssi	112
Poliisi	112
Palokunta	112
Myrkytystietokeskus	0800 147 111 (maksuton) / 09 471 977 (normaalihintainen)
Rikosuhripäivystys	0203 16 116

Kohteen palo- ja pelastustoiminta:

SATAKUNNAN PELASTUSLAITOS

02 621 1500

<https://pelastustoimi.fi/satakunta>

Kohteen lähin paloasema:

PORIN KESKUSPALOASEMA

SATAKUNNANKATU 3, 28100 PORI

puh. 02 621 1500

pelastus.info@sata.fi

Arvioaika avun saapumisesta* on 16 minuuttia.

* Satakunnan pelastuslaitoksen vasteaika noin 2 min / km (ajo pelastusasemalta kohteeseen)

- + havainnointiin kuluva aika **1-2 min**
- + hätäpuheluun ja sen käsittelyyn kuluva aika **1,5 min**
- + palomiesten siirtyminen ajoneuvoon **1 min**
- + pelastuslaitoksen tiedustelu kohteessa **1-1,5 min**

Puhelinvaihte ja neuvonta +358 26211500 (pvm/mpm). Puheluihin vastataan 24/7

3 TOIMINTA ONNETTOMUUSTILANTEISSA

Pelasta, sammuta omien voimavarojesi mukaan vaarantamatta itseäsi ja hälytä!

3.1. Hätänumero

HÄTÄNUMERO: 112

OSOITE: VERSTAANTIE 6-8, 28220 PORI

Hätäilmoituksen tekeminen

1. Soita hätäpuhelu numeroon 112 itse, jos voit.
2. Kerro, mitä on tapahtunut.
3. Kerro tarkka osoite ja kunta.
4. Vastaa kysymyksiin.
5. Kytke puhelimen kaiutintoiminto päälle ja jatka auttamista.
6. Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
7. Lopeta puhelu vasta saatua luvan.
8. Opasta lisäapu paikalle.
9. Soita uudelleen, jos tilanne muuttuu.

Suosittelaa lataamaan 112 Suomi- sovellus, josta hätäilmoituksen tekijän sijainti voidaan paikantaa hätäkeskuksessa.

3.2. Tulipalot

Taloyhtiössä tulipalojen ehkäisy kuuluu jokaiselle asukkaalle. On kaikkien yhteinen etu, että annettuja ohjeita ja sääntöjä noudatetaan. Jos havaitset epäkohdan, puutu asiaan.

- ➔ Tulipalotilanteessa toimi näin:
- ➔ Pelasta mahdollisuuksien mukaan muut välittömässä vaarassa olevat.
- ➔ Sammuta paloa alkusammutusvälineellä.
- ➔ Rajoita paloa sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- ➔ Soita yleiseen hätänumeroon 112 turvallisesta paikasta.
- ➔ Sammuta palosta riippuen vedellä/sammutuspeitteellä, jos sammutinta ei ole.
- ➔ Siirry itse turvalliseen paikkaan.
- ➔ Jos tilassa on savua, liiku matalana.

- Ilmoita mahdollisuuksien mukaan naapureille.
- Järjestä risteysiin mahdollisuuksien mukaan henkilöitä opastamaan pelastusyksiköille oikea tie onnettomuuspaikalle.
- Varmista esteetön pääsy onnettomuuspaikan välittömään läheisyyteen.
- Huomioi, että pelastusyksiköitä tulee kohteeseen tavallisesti useampia. Älä siis poistu ensimmäisen yksikön jälkeen opastamasta!

3.3. Onnettomuudet

1. Selvitä mitä on tapahtunut
 - Selvitä itsellesi mitä on tapahtunut ja jos kukaan ei johda tilannetta, ota ihmisten johtaminen itsellesi.
 - Pysy rauhallisena.
2. Rajoita onnettomuuden eteneminen
3. Pelasta hengenvaarassa olevat
4. Tarkasta potilaiden tila ja anna tarvittaessa ensiapua
 - Onko herätettävissä?
 - Varmista hengitys ja sydämen toiminta.
 - Mitä vammoja?
 - Tyrehdytä verenvuoto puristamalla vuotokohtaa.
 - Huolehdi, että potilas pysyy lähimpänä.
 - Jatka ensiapua kunnes voimasi ehtyvät tai kunnes pelastusyksiköt saapuvat paikalle
5. Huolehdi pelastusyksiköiden opastamisesta paikalle
 - Jos mahdollista, ohjaa muita henkilöitä ottamaan pelastusyksikkö vastaan/auta ohjaamaan paikalle. Huomioi, että pelastusyksiköitä voi tulla useampi kuin yksi!
 - Varmista esteetön pääsy onnettomuuspaikalle
 - Kerro pelastusyksikölle tilanteesta

SOITA APUA 112!

3.4. Sairauskohtaukset

1. Selvitä mitä on tapahtunut
 - onko potilas kaatunut, kouristellut, pyörtynyt?
2. Tarkista potilaan tila ja hengitys
3. Siirrä potilas kylkiasentoon ja ojenna päästä taakse hengityksen kulkua varten
4. Tee hätäilmoitus
5. Tarkkaile tilannetta ja opasta auttajia

3.5. Kunnallistekniikkaan liittyvät häiriötilanteissa

Vesivahingoissa toimiminen:

- Huoneiston käyttöveden pääsulun sijainti on eteisen liukuovikaapiston pohjassa luukussa
- Sähkö tulee katkaista vuotoalueen lähistöltä

- Vuodosta on ilmoitettava

Sähkökatkoksissa toimiminen:

- Tarkasta, mistä sähkökatko johtuu
- Huolehdi, että sähkölaitteet on otettu pois toiminnasta

3.6. Yleinen vaaramerkki

Uhkaavasta ja välittömästä vaarasta annetaan yleinen vaaramerkki ja vaaratiedote väestölle. Yleinen vaaramerkki toteutetaan ulkohälyttimien välityksellä, ja hälyttimet on sijoitettu ensisijaisesti alueille, missä asuu ja liikkuu eniten ihmisiä. Äänen kuuluvuuteen vaikuttavat maasto, sää ja rakennettu ympäristö ympärillä, ja ääni ei välttämättä kuulu sisätiloihin.

- **Yleinen vaaramerkki** on yhtäjaksoisesti nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus.
- **Vaara ohi -merkki** on yhtämittainen 1min mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.
- **Vaaramerkin testausääni** on 7 sekuntia kestävä tasainen ääni, ja se testataan joka kuukauden ensimmäisenä arkimaanantaina kello 12.00. Testausääni ei edellytä mitään toimenpiteitä, vaan se on pelkkä kokeilu. Samassa voi kuulua puhetiedote, joka sanoo "hälyttimen kokeilu, prov alarm, testing sirens". Testausäänellä huolehditaan väestönhälyttimen testauksesta Pelastuslaitosten ja Hätäkeskuslaitosten osalta.

Kuva 2. Vaaramerkin piirteet (Pelastustoimi 2024)

Ensisijaisesti vaaratilanteessa asukkaat suojautuvat omaan asuntoonsa:

- suljetaan tiiviisti ovet, ikkunat ja tuuletusaukot o suljetaan ilmastointi, ovet ja tuuletusaukot o kuunnellaan radiota lisäohjeiden vuoksi
- Vältä puhelimen käyttöä

- Älä soita 112, etteivät linjat ruuhkaudu, ellei kyseessä ole akuutti hätä! Vaaramerkki kertoo, että vaara on yleisesti tiedossa.
- Vaaramerkkiä seuraa aina vaaratiedote, joka tiedotetaan radiossa, TV:ssä juoksevana tekstinä sekä mm. 112-sovelluksessa, pelastustoimi.fi -sivustolla sekä YLE:n uutisvahtisovelluksessa. Seuraa virallisia kanavia!

3.7. Säteilyvaara

Säteilytilannetta seurataan koko maassa jatkuvasti säteilymittareilla. Pienetkin muutokset huomataan laajan ja tiheän valvontaverkoston johdosta heti ja niistä tiedotetaan viipymättä.

Säteilyä käytetään hyödyksi erilaisissa ohjaus- ja valvontalaitteissa, ja ydinvoimaloiden toiminnassa syntyy radioaktiivista säteilyä. Niihin liittyvät onnettomuudet voivat aiheuttaa säteilyvaaran.

Ohjeet säteilyvaaran varalta:

- Mene sisätiloihin, sulje tiiviisti ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointilaitteet.
- Suojaa elintarvikkeet ja vesi. Jääkaapissa, pakastimessa ja suljetuissa pakkauksissa olevat elintarvikkeet ovat turvallisia käyttää sekä myös vesijohtovesi.
- Joditabletit otetaan vasta viranomaisen kehotuksesta. Jos niitä ei ole, älä lähde hakemaan.
- Suojaa tekstiilit kaappeihin ja vaikeasti puhdistettavat asiat (esim. huonekalut) lakanoilla.
- Älä mene ulos, jos pakko, niin pue tiivis ja ihonpeittävä asu
- Käytä suojaa (hengityssuojain, pyyhe), jotta keuhkoihin ei pääse hiukkasia.
- Siirrä kotieläimet sisätiloihin.

3.8. Kiinteistöstä poistuminen

Tulipalotilanteessa tai viranomaisen evakuoituskäskyn annettaessa asukkaat poistuvat rauhallisesti lähimmästä turvallisesta uloskäytävästä. Jokaisesta asunnosta on uloskäynti sekä etu- että takaovelta, ja tarvittaessa myös ikkunan kautta on mahdollisuus poistua turvallisesti. Kohteen turvallisuusjohdon tehtävänä on mahdollisuuksien mukaisesti varmistaa, että kaikki asukkaat poistuvat tarvittaessa asunnoista.

4 OMATOIMINEN VARAUTUMINEN

4.1. Turvallisuuden hallinta

Asuntojen turvallisuus:

- Asukkaat voivat vaikuttaa eniten omalla toiminnallaan omaan ja ympäristön turvaamiseen.
- Palovaroittimen toiminta tulee testata säännöllisesti.
- Ulko-ovet on pidettävä lukittuina.
- Käytä sähkölaitteita oikein ja vain niille tarkoitetuissa paikoissa.
- Sähkölaitteita tulee valvoa käytettäessä.
- Sähkölaitteiden korjaus tulee suorittaa ammattilaisen kautta.
- Sulje vesihanat, kun ne eivät ole käytössä.

Huoneistossa saa säilyttää:

- erittäin helposti syttyviä, helposti syttyviä ja syttyviä palavia nesteitä sekä palavia nesteitä tai kaasuja sisältäviä aerosoleja.
 - esimerkiksi bensiini, liuottimet ja aerosolimaalit yhteensä 25 litraa
- Palavia nesteitä, joiden leimahduspiste on yli 55 astetta
 - esimerkiksi öljy ja dieselöljy
 - yhteensä 50 litraa
- Nestekaasua
 - 2 nestekaasupulloa (11kg/pullo)

Asuntojen poistumisturvallisuus:

- Asunnoista on päästävä poistumaan mahdollisimman nopeasti.
- Poistuminen on mahdollista etu- ja takaovesta, sekä hätätilanteessa ikkunasta, sillä pudotus ei ole vaarallisen korkea yksitasoisesta rakennuksesta.
- Älä poistu tilaan, jossa on savua!
- Poistumisreitit on pidettävä aina vapaina.

Säilytys ja varastojen turvallisuus:

- Varaston ovet on pidettävä lukittuina.
- Varaston lämpöpatteria ei saa peittää ja patterin edusta on pidettävä vapaana.
- Autokatoksessa, kulkuväylillä ja rakennusten seinien edustalla ei saa säilyttää irtaimistoa.
- Irtaimistoa säilytetään vain varastossa tai omassa asunnossa.

Autopaikkojen turvallisuus:

- Autopaikat on tarkoitettu moottorikäyttöisille ajoneuvoille.
- Ajoneuvon on mahduttava annetulle paikalle, eikä se saa vaikeuttaa naapureiden pysäköintiä tai tukkia pelastustietä.

- Pelastustie on pidettävä vapaana. Pysäköinti on sallittu vain merkityille paikoille.

Terassi:

- ei saa käyttää varastona
- pelastusviranomaisen voi puuttua, jos epäillään aiheuttavan ”vakavaa uhkaa henkilöturvallisuudelle”

4.2. Varautuminen kotona – ohjeet häiriötilanteisiin

Häiriötilanteisiin on varauduttava, jos yhteiskunnan tarjoamat palvelut häiriintyvät tai jopa keskeytyvät, esimerkiksi pitkittyneen sähkökatkon takia. Kodeissa pitäisi pystyä pärjäämään itsenäisesti ainakin kolme vuorokautta (72h). Varautumisesta on apua yhteiskunnalle sekä ihmiselle itselleen.

Kotivara kannattaa pitää valmiina kotona:

- Muutama pullollinen vettä, vesiasiastiat
- Helposti valmistettavia ruokatarvikkeita (ihmiset ja lemmikit)
- Taskulamppu - Käteistä rahaa
- Tarvittavat lääkkeet, hygieniatarvikkeet jne.

Muita tarvittavia asioita, joita kotoa olisi hyvä löytyä:

- Paristot ja paristoilla toimiva radio -> vastaanottaa informaatiota ja vaaratiedotteita
- Varavirtalähde
- Retkikeitin
- Joditabletit
- Ensiaputarvikkeet
- Käsisammutin / sammutuspeite

Kotivara tarvitaan kun:

- tulee pitkittynyt sähkökatko
- kauppaan ei pääse sairauden tai tapaturman takia
- yhteiskuntaan tulee lakko / onnettomuus
- liikenneyhteydet katkeavat
- tulee tavaroiden jakeluhäiriö
- tulee myrsky tai tulva
- maksujärjestelmät eivät toimi

Lähde: www.72tuntia.fi Varautuminen kotona -esite

4.3. Sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt

Rivitalossa suositellaan alkusammutuskalustoa asukkaille tulipalon alun sammuttamiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi. Alkusammutus suoritetaan vain, mikäli se on turvallisesti mahdollista. Sammuttimien käyttöä tulisi harjoitella ja sammuttimiin kannattaa tutustua etukäteen, jotta sammutustyöstä ei aiheudu lisävahinkoa palotilanteessa.

Keittiöt kannattaa varustaa **sammutuspeitteellä**, sillä se on tehokas alkusammutusväline keittiössä tapahtuvien vaaratilanteiden, kuten liesipalojen torjuntaan. Sammutuspeitteen tulee olla vähintään 180cm x 120cm kokoinen. Sammutuspeite soveltuu hyvin myös ihmisen vaatteiden sammuttamiseen.

Erilaiset sammuttimet, joita rivitaloasuntoon suositellaan:

- 1) **Jauhesammutin** sopii yleisesti kaikenlaisten tulipalon alkujen sammuttamiseen. Suositeltava sammuttimen koko on 6 kg. Sopii myös sähköpaloihin! Jauhesammutin muodostaa näkyvyyttä haittaavan pilven.
- 2) **Nestesammutin** on suositeltava hankinta asuntoihin. Sammutusnesteet ovat yleensä vesipohjaisia vaahtoja, jotka soveltuvat lähes kaikkeen sammuttamiseen. Sopii esim. kiinteiden ja nestemäisten aineiden sammuttamiseen, mutta ei sähköpaloihin. Nestesammuttimella aiheutuu huomattavasti pienemmät jälkipuhdistustoimenpiteet verrattuna jauhesammuttimeen. Nestesammutin ei toimi kylmemmissä olosuhteissa ja vain rajatusti nestepaloissa.

Alkusammutuksen yleisohjeet:

- sammuta aina sitä, mikä palaa, **ei** savua tai liekkiä yläosaa
- sammuta edestä taaksepäin, tarvittaessa edestakaisella lakaisevalla liikkeellä
- sammuta ensin alhaalta ja etene ylöspäin
- ulkona sammuta aina tuulen yläpuolelta

4.4. Palovaroittimet

Asuntojen kaksioissa on 2kpl palovaroittimia ja kolmioissa 3kpl. Palovaroitinjärjestelmän ylläpitovastuu kuuluu rakennuksen omistajalle. Asukas on velvollinen ilmoittamaan palohälytinja järjestelmään liittyvistä vioista/ongelmista välittömästi.

Asunnossa jokaisen kerroksen tai tason alkavaa 60m² kohden on sijoitettava vähintään yksi palovaroitin. Palovaroittimia on sijoitettu makuuhuoneisiin ja reiteille, joista on helppo päästä ulos.

Ohjeita palovaroittimien huoltoon:

- Toimintakunto on varmistettava vähintään kerran kuukaudessa ja useamman päivän poissaolon jälkeen painamalla varoittimessa olevaa testinappia, kun testinappia painettaessa kuuluu kova piippaava ääni, on varoitin kunnossa. Palovaroitin on verkkovirtaan kytketty paristovarmenteinen.
- Vaihda paristo tarpeen vaatiessa. Ota yhteys taloyhtiön hallitukseen pariston vaihtamiseksi.
- Pariston vaihdon jälkeen testaa varoittimen toimivuus.
- Jos varoittimeen kerääntyy pölyä, imuroi tai pyyhi kevyesti.
- Palovaroitin ei kestä pakkasta eikä kosteutta.

5 VAARATILANTEIDEN JA NIIDEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

5.1. Vaaratilanteet taloyhtiössä

Vakavat vaaratilanteet ovat sellaisia, jotka asettavat asukkaan hengenvaaraan.

Asukkaisiin kohdistuvat vaarantekijät taloyhtiössä:

- tulipalo (esim. huoneistopalo, varastopalo, tekninen tila)
- sairaskohtaus
- tapaturma (esim. katolta putoava lumi ja jää, pihan liukkaus)
- uhkaava tilanne
- ajoneuvopalo

Vaaratilanteet voivat asettaa myös taloyhtiön itsensä vaaraan, josta koituu **materiaalisia vahinkoja**.

- tulipalo (esim. tupakkapaikka, jäteastiat, tekninen tila)
- vesivahinko
- sähkökatko
- murto
- ilkivalta/muut vahingot

Suuronnettomuus voi tapahtua taloyhtiöstä riippumattomista syistä

- vaarallisten aineiden onnettomuudet
- säteilyvaara

MALLIRAKENNUS OY

5.2. Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi

VAARA TAI VAHINKO	SYY	ENNALTAEHKÄISEVÄT TOIMENPITEET	VASTUU
putoava jää/lumi	sään muutokset /sulaminen	lumen/jään poisto katolta, lumiesteiden tarkastus	Omistajan vastuulla
liukastuminen/ kaatuminen	liukkaat lattiat/pihat (vesi, jää, nesteet)	lattiat puhtaat/kuivat, pihat hiekoitettu/puhdistettu	Talvikunnossapito omistajan vastuulla. Sisätiloista, terassista ja ovirapuista vastaa asukas.
sähkökatkos	oma toiminta	varautuminen, oman sähkötaulun tarkastus	-
sähkökatkos, verkkovika	ulkopuolinen tekijä, sää	varautuminen	-
vesivahinko/ tiivisterikko	rakennevika/kuluminen	huollot, tarkastukset (säännöllisesti)	Ilmoitusvastuu asukkaalla. Huollon tilaa omistaja. Asukas havainnoi tilannetta päivittäin.
vesivahinko/ kattovuoto	rakennevika, ilkivalta	huollot, tarkastukset (säännöllisesti)	Ilmoitusvastuu asukkaalla. Huollon tilaa omistaja. Asukas havainnoi tilannetta päivittäin.
vesivahinko, putkirikko	säänmuutokset, kuluminen	huollot, tarkastukset (säännöllisesti)	Ilmoitusvastuu asukkaalla. Huollon tilaa omistaja. Asukas havainnoi tilannetta päivittäin.
ilkivalta/rikotut osat	ulkopuolinen tekijä	omavalvonta, valaistus	Ilmoitusvastuu asukkaalla. Huollon tilaa omistaja. Asukas havainnoi tilannetta päivittäin
tulipalo, sähköpalo	huono liitos, ylikuormitus, oma toiminta	huollot, asianmukaiset asennukset/johdotukset, palovaroittimen toiminnan varmistaminen	Ilmoitusvastuu asukkaalla. Huollon tilaa omistaja. Asukas havainnoi tilannetta päivittäin.
pimeys	valaistuksen puute	ulkovalojen säännöllinen huolto, välitön ulkovalon vaihto tarvittaessa, lamput varastoissa	Omistajan vastuulla.

5.3. Erilaiset tulipalot

Sisustusmateriaalit:	Esim. puu, kangas, muovi ja paperi → sammutetaan vedellä tai käsिसammuttimella → jos palava esine on pieni sen voi kantaa esim. suihkun alle
Rasvapalo:	Esim. paistinrasva, upporasva, rasvakeitin ja steariini → Jos rasva syttyy astiassa, tukahduta palo kannella → jos palava rasva on tullut astiasta yli, sammuta sammutuspeitteellä tai käsिसammuttimella → Rasvapaloa EI SAA sammuttaa vedellä!
Palavat aineet:	Esim. öljy, bensiini, lakka tai maali → sammutetaan käsिसammuttimella tai tukahduttamalla sammutuspeitteellä
Palo sähkölaitteessa:	Esim. televisio, leivänpaahdin, sähköjohto tai sähkölämmitin → Irrota sähköjohto. Sammutetaan joko tukahduttamalla sammutuspeitteellä tai käsिसammuttimella. → Ei saa sammuttaa vedellä!
Palava vaate	→ kaada palava henkilö nopeasti maahan → tukahduta tuli sammutuspeitteen tai veden avulla → sammutuspeitettä käytettäessä aloita pääpuolelta, jotta kasvot saadaan suojattua.

5.4. Turvallisuuden yleinen hallinta

- Perehdy taloyhtiön palonehkäisystä annettuihin ohjeisiin. Noudata niitä.
- Hanki palovaroitin ja testaa sen toiminta kerran kuukaudessa.
- Selvitä poistumisreitit tulipalon varalta. Opettele mitä tehdä tulipalossa.
- Opetta lapsesi toimimaan tulipalossa.
- Kytke aina tarpeettomat sähkölaitteet pois päältä, jos ne jäävät ilman valvontaa. Älä jätä edes "valmiustilaa" päälle.
- Älä sijoita kuumenevia sähkölaitteita ja valaisimia liian lähelle palavaa materiaalia.
- Älä tee itse sähkötyötä. Ne kuuluvat ammattilaiselle.
- Älä kuivata pyykkiä tai säilytä tavaraa kiukaan yläpuolella.
- Tupakointi on sallittu vain sille osoitetulla paikalla. 14
- Älä jätä kynttilöitä tai grilliä ilman valvontaa
- Älä peitä pelastustien merkintöjä.
- Opettele käyttämään alkusammutusvälineitä.
- Toimita roskat niille varattuihin säiliöihin ja pidä kannet suljettuina.

Lähde: Pelastustoimi.fi. Turvallisuusmateriaali. Tulipalon ehkäisy, s. 17.

https://pelastustoimi.fi/documents/25266713/51865150/Asuintalon_pelastussuunnitelma_Kympe_2014.doc/b584e6ac-e310-1921-97f9-3ec2a15debda?t=1608634046726

5.5. Ilkivalta ja vahingonteot

- Jos näet vahingonteon: estä sen jatkuminen, pyydä lähistöllä olevia avuksesi, kirjoita tekijän nimi muistiin, paina mieleesi tuntomerkit ja poistumissuunta.
- Ilmoita taloyhtiön hallitukselle/isännöitsijälle, jos yhteisistä tiloista tai ulkoa on lamppu palanut.
- Pidä taloyhtiön yhteiset tilat siistinä. Epäsiisteys luo epäjärjestystä.
- Opeta lapsillesi taloyhtiön yhteiset säännöt.
- Jos taloyhtiön pihalla on sinne kuulumattomia, pyydä heitä poistumaan yksityiseltä pihalta tai pyydä poliisi poistamaan heidät.

Lähde: Pelastustoimi.fi. Turvallisuusmateriaali. Taloyhtiön yhteiset tilat, s. 27.

https://pelastustoimi.fi/documents/25266713/51865150/Asuintalon_pelastussuunnitelma_Kympe_2014.doc/b584e6ac-e310-1921-97f9-3ec2a15debda?t=1608634046726

5.6. Murrot

Asunnoissa varautuminen:

- Älä päästä vieraita kotiisi.
- Älä säilytä kotona suuria summia rahaa.
- Turvamerkitse ja kuvaa arvoesineesi varkauden varalta.
- Selvitä itsellesi, mihin sinun tulee ilmoittaa, jos omaisuuttasi katoaa.
- Pidä ovet lukittuna.
- Älä kiinnitä avaimen mitään, joka kertoo mikä asunto on kyseessä ja missä.

Murron tapahduttua:

- Älä mene murrettuun tilaan.
- Jos ehdit mennä sisälle tilaan, poistu samoja jälkiä mitä tulit. Paina mieleesi poliisia varten mistä tulit ja mihin koskit.
- Kutsu paikalle poliisi soittamalla hätänumeroon 112.
- Eristä alue, estä uusien jälkien tekeminen ja vanhojen sotkeminen.
- Älä päästä tiloihin muita kuin poliisi- ja pelastusviranomaiset.
- Suojaa tarvittaessa mahdolliset jäljet (esimerkiksi lumisade).
- Järjestä viranomaisille opastus paikalle.
- Jos tilanne oleellisesti muuttuu, soita uudestaan hätänumeroon 112.
- Poistu vasta kun saat viranomaiselta siihen luvan.
- Kerro paikalle saapuville poliiseille tietosi ja havaintosi.

Lähde: Pelastustoimi.fi. Turvallisuusmateriaali. Ohjeita murron ehkäisemiseksi ja murron varalle, s. 28.

https://pelastustoimi.fi/documents/25266713/51865150/Asuintalon_pelastussuunnitelma_Kympe_2014.doc/b584e6ac-e310-1921-97f9-3ec2a15debda?t=1608634046726

6 TURVALLISUUSMATERIAALI

www.72tuntia.fi tarjoaa kattavan tietopaketin kotona varautumiseen kolmen vuorokauden ajaksi, johon asukkaiden on suositeltavaa tutustua.

Käypä hoito -suositukset antavat riippumattomia, tutkimusnäyttöön perustuvia kansallisia hoitosuosituksia. www.kaypahoito.fi -sivusto tarjoaa ohjeet esimerkiksi elvytykseen ja defibrillaattorin käyttöön.

7 SUUNNITELMAN LAADINTA JA TIEDOTTAMINEN

Suunnitelman laatija:

<u>Päiväys</u>	<u>Nimi</u>	<u>Tehtävänimike</u>
20.3.2024	Elma Alakoski	Laatija
20.3.2024	Janne Alakoski	Turvallisuuspäällikkö

Suunnitelman päivityksestä vastuussa oleva:

20.3.2024 alkaen: Taloyhtiön hallitus (As Oy Porin Verstaan Piha)

Suunnitelman hyväksyjä:

<u>Päiväys</u>	<u>Nimi</u>	<u>Tehtävänimike</u>
_____	_____	_____

Suunnitelman tarkastus:

<u>Päiväys</u>	<u>Nimi</u>	<u>Tehtävänimike</u>
_____	_____	_____

Suunnitelman päivitys

- Suunnitelma on tarkastettava vähintään kerran vuodessa ja päivitettävä aina silloin, kun asuinympäristössä tapahtuu olennaisia muutoksia.
- Vastuu päivityksestä on kiinteistön omistajalla
- Päivityksestä vastuussa olevan on päivitettävä suunnitelmaa säännöllisesti/tarvittaessa.
- Päivityksestä on kirjattava suunnitelman päivityshistoriaan.

Suunnitelman perehdytys ja tiedottaminen

- Jakelu paperiversiona ja sähköpostitse rakennukseen asukkaille
- Suunnitelma vuokralaisille avainten luovutuksen yhteydessä ja omistajille asuntokaupan yhteydessä

7.1. Turvallisuudesta vastaavat henkilöt

Turvallisuuspäällikkö:

Nimi: Janne Alakoski
Osoite: Santaskyläntie 378, 38910 Ala-Honkajoki
Puhelinnumero: 0505903080
Sähköposti: mallirakennus@gmail.com

Turvallisuuspäällikön apulainen:

Nimi: Elma Alakoski
Osoite: Santaskyläntie 378, 38910 Ala-Honkajoki
Puhelinnumero: 0442063617
Sähköposti: mallirakennus@gmail.com

7.2. Pelastussuunnitelman päivityshistoria

Päiväys	Nimi	Päivitetty kohta / asia
9.2.2024	Elma Alakoski	Pelastussuunnitelma laadittu.
8.4.2024	Elma Alakoski	Pelastussuunnitelma päivitetty, ei merkittäviä muutoksia.

8 OMATOIMINEN PALOTARKASTUS

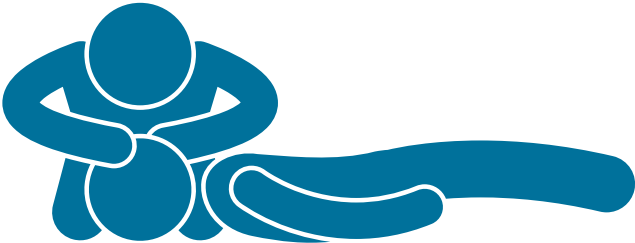

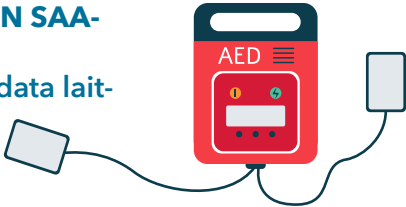
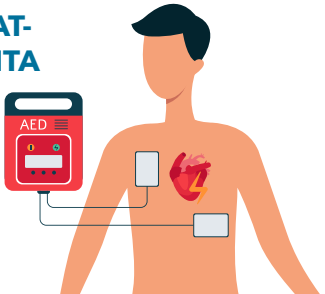
Rakenteellisten ratkaisujen osalta tarkastetaan huoltokirjan mukaisesti, että kohde on rakennusluvan mukaisessa kunnossa. Pelastussuunnitelmassa esitetään vastuuhenkilöt ja palotarkastusvälit. Rakennuksen säännöllisellä huollolla se voidaan pitää pelastussuunnitelman mukaisessa kunnossa.

Taulukko on tarkoitettu täytettäväksi asukkaan / turvallisuuspäällikön / taloyhtiön hallitukselle omatoimisesti. Omatoiminen palotarkastus tulee suorittaa vähintään kerran vuodessa.

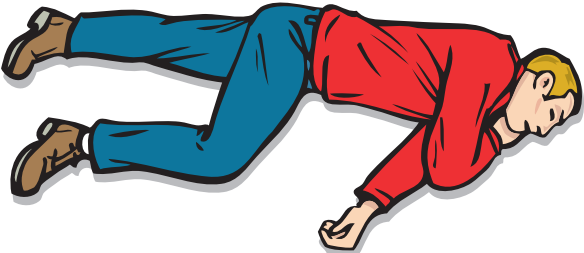
	Kunnossa	Korjaustoimenpide
Kulkureitit uloskäytävälle vapaat		
Sähköasennukset määräysten mukaisia ja määräaikaistarkastettu, koneet ja laitteet huollettu ja puhdistettu		
Valaisimet riittävän etäällä syttyvistä materiaaleista		
Sähkökeskusten edustat vapaat		
Tekninen tila vapaana ylimääräisestä irtaimistosta		
Palovaroittimien toiminta on testattu		
Ilmanvaihdon käyttö ohjeistettu		
Ilmanvaihdon säännöllinen puhdistus		
Lämmityslaitteiden huolto ja kunnossapito järjestetty		
Asiattomien henkilöiden kulku kohteeseen estetty		
Ulkovalaistus on riittävä		
Jäteastioiden tyhjennys riittävän usein		
Jäteastioille ja varastoitaville tavaroille järjestetyt tilat ovat riittävät		
Pelastussuunnitelma on pidetty ajan tasalla		
Asukkaat ajan tasalla turvallisuudesta ja pelastussuunnitelman ohjeista		

LIITE – ELVYTYSOHJEET (käypähoito.fi)

TOIMINTA	KUVAUS
TURVALLISUUS 	<ul style="list-style-type: none"> • Varmista, ettei sinulle, potilaalle tai sivullisille aiheudu vaaraa
HERÄTTELY Tarkista herääkö potilas 	<ul style="list-style-type: none"> • Ravista potilasta olkapäästä ja kysy kovalla äänellä: <i>"Oletko hereillä? Onko sinulla kaikki hyvin?"</i>
HENGITYSTIE Avaa hengitystie 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikäli potilas ei reagoi, aseta hänet selinmakuulle • Avaa potilaan hengitystie kääntämällä päätä varovaisesti taaksepäin nostamalla sormenpäillä leuasta ja painamalla otsalta
HENGITYS Katsele, kuuntele ja tunnustele hengitystä 	<ul style="list-style-type: none"> • Katsele, kuuntele ja tunnustele hengitystä enintään kymmenen sekunnin ajan • Harvat ja äänekkäät henkäykset tulee tulkita epänormaaliksi hengitykseksi
EI HENGITÄ TAI EPÄNORMAALI HENGITYS Tee hätäilmoitus numeroon 112 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikäli potilas ei hengitä tai hengitys on epänormaalia, soita hätäpuhelu numeroon 112 • Aktivoi puhelimen kaiutintoiminto, jotta pystyt tarvittaessa aloittamaan elvytyksen hätäkeskuspäivystäjän ohjeiden mukaisesti
NEUVOVA DEFIBRILLAATTORI Opasta läsnäolija hakemaan neuvova defibrillaattori 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikäli saatavilla, opasta toinen paikallaolija hakemaan neuvova defibrillaattori. Mikäli olet yksin paikalla, aloita elvytys. Älä poistu paikalta
VERENKIERTO Aloita paineluelvytys 	<ul style="list-style-type: none"> • Kumarru potilaan viereen • Painelukohta on rintalastan alaosa (keskellä rintakehää) • Aseta toisen käden kämmenen tyvi painelukohtaan ja toinen käsi sen päälle • Pidä käsivarret suorina ja hartiat kohtisuoraan elvytettävän rintakehän yläpuolella • Painelusyvytyden tulee olla vähintään 5 senttimetriä (ei kuitenkaan yli 6 senttimetriä). Painelutaajuus on 100-120 painelua minuutissa • Rintakehän on palauduttava täysin painallusten välillä. Älä nojaa rintakehään

TOIMINTA	KUVAUS
<p>VUOROTTELE 30 PAINALLUKSEN JA KAHDEN PUHALLUKSEN VÄLILLÄ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Jos sinut on koulutettu antamaan puhalluselvytystä ja pystyt sitä antamaan, avaa 30 painalluksen jälkeen hengitystie uudelleen • Purista nenän pehmeä osa tukkoon käyttäen potilaan otsalla olevan kätesi etusormeja ja peukaloa • Anna potilaan suun aueta, mutta pidä huoli, että hänen leukansa pysyy kohotettuna ja hengitystie avoimena • Vedä henkeä ja aseta huulesi potilaan suun ympärille mahdollisimman ilmatiiviisti • Puhalla tasaisesti potilaan suuhun ja seuraa nouseeko hänen rintakehänsä. Tehokkaan puhalluksen kesto on noin 1 sekunti • Pitäen potilaan hengitystiet edelleen avoimena, ota suusi pois potilaan suulta ja seuraa laskeeko rintakehä ilman poistuessa keuhkoista • Vedä jälleen henkeä ja puhalla toisen kerran • Älä keskeytä paineluvytystä yli 10 sekunnin ajaksi antaessasi puhalluselvytystä, riippumatta siitä onnistuivatko puhallukset vai eivät • Aloita paineluvytys ja painele 30 kertaa • Jatka elvytystä 30 painalluksen ja 2 puhalluksen rytmillä
<p>PELKKÄ PAINELUELVYTYS</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Jos et osaa tai halua antaa puhalluselvytystä, jatka keskeytymätöntä laadukasta paineluvytystä 100-120 kertaa minuutissa
<p>KUN NEUVOVA DEFIBRILLAATTORI ON SAATAVILLA Kytke virta ja noudata laitteen ohjetta</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Heti, kun defibrillaattori on saatavilla, kytke siihen virta ja kiinnitä elektrodit potilaan paljaalle rintakehälle • Jos elvyttäjiä on useampi, älä keskeytä paineluvytystä elektrodien kiinnittämisen ajaksi
<p>NOUDATA DEFIBRILLAATTORIN ANTAMIA OHJEITA</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Seuraa defibrillaattorin antamia kuva- ja ääniohjeita • Mikäli laite suosittelee defibrillaatioiskua, varmista, ettei kukaan koske potilaaseen • Paina iskupainiketta • Iskun jälkeen jatka paineluvytystä välittömästi. Jatka elvytystä laitteen antamien ohjeiden mukaan

TOIMINTA	KUVAUS
<p>JOS DEFIBRILLAATIOISKUA EI SUOSITELLA Jatka paineluelvytystä</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Jos defibrillaatioiskua ei suositella, jatka paineluelvytystä välittömästi ja toimi laitteen antamien ohjeiden mukaan
<p>JOS NEUVOVAA DEFIBRILLAATTORIA EI OLE SAATAVILLA Jatka paineluelvytystä</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Jos neuvovaa defibrillaattoria ei ole saatavilla TAI sen saapumista paikalle odotetaan, jatka paineluelvytystä• Älä lopeta elvytystä ennen kuin:<ul style="list-style-type: none">• Ammatilainen käskee sinua lopettamaan• Potilas selkeästi herää, liikkuu, avaa silmät ja hengittää normaalisti• TAI• Et jaksakaan enää elvyttää• Pelkkä paineluelvytys ei useimmiten yksin riitä käynnistämään sydäntä uudelleen. Jos et ole täysin varma, että potilas ei ole enää eloton, jatka paineluelvytystä• Toipumisen merkkejä<ul style="list-style-type: none">• Herääminen• Liikkuminen• Silmien avaaminen• Normaali hengitys
<p>JOS POTILAS EI REAGOI MUTTA HENGITTÄÄ NORMAALISTI Aseta potilas kylkiasentoon</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Jos olet täysin varma, että potilas hengittää normaalisti mutta on edelleen reagoimaton, aseta hänet kylkiasentoon• Ole valmiina aloittamaan paineluelvytys välittömästi uudelleen mikäli potilas on reagoimaton ja hänen hengityksensä ei ole enää normaalia